శ్రీరస్తు

శ్రీ జానకీ శపథము

హరికథ

బ్రహ్మశ్రీ

ఆదిభట్ల నారాయణదాస

విరచితము

——

[illegible] సంఖ్య 1000

ప్రకాశకులు

పురుహూతి సుబ్బారావుగారి—

K S V సత్యనారాయణరావు

ప్రొప్రైటరు

సరస్వతీ బుక్ డిపో, విజయవాడ

1949

 [వెల రు 1-0-0

శ్రీ బాలాజీదాసుగారి హరికథలు

ఆంధ్రదేశమునం దంతటను — సుప్రసిద్ధములగు హరికథలను రచించుటయందును — జనరంజకరముగ హరికథలను చెప్పుటయందును సత్కీర్తి గాంచిన శ్రీ బాలాజీదాసుగారి హరికథ [illegible] [illegible] [illegible] చక్రని [illegible] [illegible] రసబంధురములు [illegible] [illegible] హాస్యకథలు [illegible] హరిక [illegible] గాంచి యున్నవి. [illegible] [illegible] ముద్రింపబడిన [illegible] [illegible] [illegible] ముద్రించి [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] మీయము [illegible]

[illegible]

1 గయోపాఖ్యానము	0-6	[illegible] పద్యములు 1వ భా॥	0-6
2 కుచేలవిజయము	0-6	13 [illegible] 2వ భా॥	0-6
3 రుక్మాంగద (ప్రభావతీ మాహాత్మ్యము)	0-[illegible]	14 [illegible] వ్యాఖ్యానం	0-6
4 [illegible] లేక పురూరవ	0-8	15 [illegible]	0-6
5 [illegible] విజయము లేక హరిశ్చంద్ర	0-8	16 సంపూర్ణ రామాయణం	1-0
6 సీతాకల్యాణము	0-8	17 భద్రాచలరామదాసు చరిత్ర - చిల్లర రామలింగయ్య విరచితం	0-6
7 శశిరేఖా పరిణయము	0-8		
8 మయూరధ్వజ విజయము	0-8		
9 సూరదాసు చరిత్ర	6-0		

శ్రీరస్తు

శ్రీ ద్రౌపదీ శపథము

నాటకము

[illegible] ...స్త్రులుగారు [illegible]

విద్వాన్ [illegible]

బ్రహ్మశ్రీ [illegible]

రచియింపబడినది

[illegible]

ప్రథమ కూర్పు 1000

[illegible] శ్రీ సరస్వతీ ముద్రాక్షరశాల [illegible]

ముద్రింపబడినది

1949

[illegible] 1-0-0

ప్రకటన

1929 సం॥రం ఆగష్టు 23 తేదిన

బ్రహ్మశ్రీ మదజ్జాడ ఆదిభట్ల నారాయణదాసుగారిచే

రచియింపబడిన

హరికథలు

1 జానకీశపథము 2 రుక్మిణీకల్యాణము 3 మార్కండేయచరిత్ర 4 హరిశ్చంద్రోపాఖ్యానము. 5 అంబరీష చరిత్ర 6 ధ్రువచరిత్రము. 7 ప్రహ్లాదచరిత్ర 8 గజేంద్రమోక్షము. ఈ ఎనిమిది పుస్తకములు యందరు గ్రంథకర్తగారివద్ద పెట్టి తీసికొనిన మేము కాపీరైటుపొందితి, కాపీరైటు యాక్టుప్రకారం దస్తావేజు వ్రాయించి మనుని రిజిస్టరు చేయించుకున్నాము ఈ పుస్తకములు ఇండియా కాపీరైటుచేతను పరకీయమైన కాపీరైటుచేతను సురక్షితములై యున్నవి మా ఉత్తరువులేనిదే యెవరైనను ఇందులో ఒక భాగముగాని సంపూర్ణముగాగాని ఇందులోని భావములుగాని కీర్తనలుగాని యీ పుస్తకములు భాషాంతరీకరించి క్రయమునకు ఇచ్చుటకుగాని యెవరికిన్ని హక్కులేదు యీ పుస్తకములను యేమాత్రము కాపీ చేసినయెడలను కాపీరైటును ఉల్లంఘించి నట్లగును. అట్టివారు మేము జరుపబోవు సివిల్ క్రిమినల్ చర్యలకు బాధ్యులగుదురు.

ఇట్లు,

కాపీరైటు హక్కుదారులు,

కురుకూరి సుబ్బారావు, సన్

ప్రొప్రయిటరు

సరస్వతీ బుక్కు డిపో, విజయవాడ.

కృష్ణా జిల్లా.

విజయవాడ,
తా 1-2-39.

—:o:—



శ్రీ జానకీశపథము

హరికథ

క॥ శ్రీ సీతారామునకు । ప్రాప్తిమనోరథ [illegible] మ్మూర్తికి బ్రీ
[illegible] నభాసుర యోగా । ధ్యానసుఖ [illegible] జనేము పండిత గేయా ।

హుసేని రాగము – [illegible]

ప॥ రణధీరా కపివీరా – రారము ముఖ్యప్రాణ వాయుకుమారా ॥ర॥

అ॥ గణనాతీత సుగుణ ధామా । కామిత [illegible] దాతా [illegible] సమీర ॥ర॥

చిత్రము॥ గణించి [illegible] – గానము [illegible]
ఘనసింధుతీర విహార – పావనాంగ [illegible] ॥ర॥

చరణము॥ కామ [illegible] – [illegible]
శ్రీరామపాదాబ్జ [illegible] – సిద్ధ [illegible] మహానుభావ॥

మి॥ చారుగానామృత కృతివిరాజత – [illegible]
నారాయణదాస హృదయ [illegible] – నవవ్యాకరణ ప్రవీణ [illegible] ॥ర॥

కలగడా – రూపక తాళము

ప॥ నీ ధ ప ధా పా రీ – గ ప గ రి రీ సా ॥సీ॥
శ్రీగణనాథా – శ్రితబుధయూధా ॥శ్రీ॥

అ॥ నీ స రీ స ని స నీ ధ – ప మ గా మ గ పా ॥నీ॥
నాగముఖాపద [illegible] – నగజాతా [illegible] ॥శ్రీ॥

త్రిపుట॥ గా ప ధ నీ సా రి నీ - సా ని ధ పా నీ ధా పా
బాగుగ నీపాదంబుల్ - బ్రోతి విఘ్నేశుండా
సా పా సా ని ధ పా ని ధ - పా గా రీ గ రి పా గ రి ॥నీ॥
యోగీంద్రస్తుత సద్గుణ - యో గంగాధరబాలక ॥శ్రీ॥

మంజుల — ఝంపగతి.

ప॥ సా ని ధ ప మా మ గ రి సా - స రి గ మ ప ధ ని ॥గా॥
అంబ కరుణించు త్వరగా నను నో శారద ॥దా॥

అ॥ పా మ గ మ పా ధ ని స ని - రి ని స రి స ని ।
సా ని ధ ప మా గ రి గ సా ॥సరిగరి॥
కంబునిభసుందరగళా యధరవిజిత-బింబఘనపాపనిగళా ॥ననునో॥
పా స ని ధ ప మ గ మ ని ధా । ని స ని గ రి స ని ।
సా ప ధ ప మ గ రి గ ధ మా ॥సరిగరి॥
పంకరుహానయన వినుమా మనవి కృతి నక -
లంకముగ దయను గొనుమా ననునో॥

సీ॥ ఏజీవమునకైన హింససేయక యుంటయే ధర్మమును దయా
హృదయులార
యొక్కకష్టములైన నిసుమంతయున్నిటి దప్పని సత్యవ్రతులార
సకలభోగంబుల సర్వేశ్వరార్పణగా జేయు పరమభాగవతులార
యాత్మకంటె నెవ్వరి యర్థంబు లేదని తెలిసియు నిశ్చలాద్వైతులార
ధర్మమును వినువని తలిదండ్రులార
సమ్మతముగ నడుచు నన్నదమ్ములార
యల్లరులు సేయబోవని పిల్లలార
వినుడు సత్కథ మీరెల్ల వీనులార.

శుద్ధసావేరి — చతురస్రగతి

ప॥ మానసమానీవు-మరువకే శ్రీహరి।ధ్యానముకలనైన-ధరలోన॥మా॥
అ॥ కానిపనుల ముందు-గా దలపునం జేసి పూనియిపైని దుఃఖించిన -
-ఫలమేమె వెర్రి ॥మా॥

మి॥ పూనితొల్లింట నేజేయు పాప-పుణ్యముల కనుభవము జూచుకొనవ
మానుమింక నైన నీదుదుర్బుద్ధి మాన్యులబోధ వినితిన్న బడుమూ॥ నూ॥

1 అన్నృతమువల్లకు - ఘనులకు [illegible] యమునం [illegible] - [illegible]
పెనుగాగ [illegible] - [illegible] భ [illegible]
[illegible] సవ్యసనముల జెందకు - [illegible]
[illegible] యంబు [illegible] పించుమూ
॥మూ॥

2 [illegible]
[illegible]
దే [illegible]
[illegible] స్వీయకులాచారముల [illegible] నగొంకు

[illegible]
మానొసగ్గ్రకు మే [illegible]
[illegible]
సర్వము [illegible] యమని [illegible] గొంను

నాథ [illegible] — [illegible]

స॥ స రి గా మ పా ని స నీ ని ధ - [illegible] రి గా [illegible]
[illegible] - స రి గా మ [illegible]

ఆ॥ మ పా ని స నీ ధా ప మ గా రి స రి గా - మ ని ధా ప నీ సా
ని ధా పా మ గా రి ॥స॥

ధరనీన్ [illegible] గంబులలో బొల్ల నేలా - [illegible]
[illegible] ॥మా॥

మి॥ ప ని ధ ప మ గ రి స రి గ మ ప నీ సా - ని గ రి స ని ధ ప మ
గ రి స రి గ మ గా

పరుసనమూలను బలుకగనేలా - [illegible]
మ పా మ సీ ప సా ని కీ ని సా - [illegible]
పరక బా ది మేలు [illegible] - [illegible]

సీ॥ సర్వేశ్వరుఁడు లీలావశమునఁ జేసి యీసృష్టి సలిపి జీవులకు వృత్తుల విధించి
తానవతారముల నుంచి తా సాక్షిమాత్రుఁడై రాజిలుచున్నాఁ డటకు సూత్రధారి
యని యెఱుఁగక జనులభిమానమున నిహకర్మములకు దాము
కర్తలమని
మోహశోకంబులం బొరలుచు సంసారవారాశిఁ దరిచేర లేరు

గానఁ బరమేశునాజ్ఞల గనుచు లోక
దయయు సత్యంబు సుమతియు దప్పకుండ
శాశ్వతానంద పదవికి సాగఁదలఁచి
సందియము మాని పొందుమా శాంతిబోండు॥

హరి కాంభోజి — చతురస్రగతి

ప॥ హరిహరిహరిహరిహరి యనుమనసా — అన్యచింత నీ కేమిటకే మనసా॥హ॥

అ॥ దురితాటవికగ్ని సమాన మౌ మనసా — దూరాలోచన సేయు వేమనసా॥హ॥

చ॥ పరభామల నంపిచించి మరి — వారిభవనాలకు బరితాపములిడి
మరణానంతర [illegible] కించుని వ్వి — [illegible] చు దేవుఁడు నూర్ఖిగాన॥హ॥

1 తెలిసి తెలియకున్నాఁ జేసినట్టి — దిగులుజెందవద్దే నెఱిమనసా
పలుమరికైన చెల్లి దెచ్చుకొని — పశ్చాత్తాపముబడవే మనసా
చలనంబెప్పుడైన నీకు వద్దుగదా — కలనైన స్వాలితి మానవుగదా
సలలితయౌవనభోగభాగ్యములు — కలకాలము సతములని యెంచకే॥హ॥

సీ. తెలియనిసుఖదుఃఖములుబొందికొన్నాళ్లు స్త్రీల పొత్తిళ్లలోబడి పొరలినావు
తలిదండ్రులకుదప్ప దెలిలోక మెఱుగక తప్పటడుగుల దారినావు
కొన్నాళ్లు పిమ్మట గోతిచేష్టలగల్గి గురుగుదనంబున మస్తిల్లినావు
అటుపయిగొన్నాళ్లు లడీయాసవలపున గనుమోసకత్తెలం బడినావు

ఇష్టపెట్టియు నెఱుగక గొప్పకోరకు
వ్యర్థ సంసారమున దేవులాడెదీవు
ధరణి నివిరాగ నేమి కానున్నదో
సలుసే [illegible]॥

కన్నడాంగి — ఏకతాళము.

ప॥ ప మ ప ధ సీ సా ని ధ ప మా గ రి [illegible] — స రి గా రి గ మ ప మ॥ప॥
హరి భజనస్వరూపము మిగులంగా — పరగా నిపుణా హరి ॥భ॥

అ॥ రి ప ప సా రీ గ మా ప ధ ప మ — ధ ని సా రి స గ ధ ధ ప మా॥ప॥
సుజనులారా తరించుట కది — సుభమార్గము సుగతి [illegible]
ప ద ప సా రి స గ మా గ రి ప . ని ప ని [illegible] ని ప ని [illegible] ప మ గ మ॥ప॥
నిజముగా సకలఘోరదుఃఖ — సిన్యసము భవనమున గొనలక ॥భ॥

1 ప మ గ రి ప రి గా మ పా ధ [illegible]
సకల సంకట లహరంబులు — దాటించుచు [illegible]
స రి గా మ ప ద ని స రి । నీ—స ని [illegible] మ గ [illegible] మా [illegible] మ॥
ఒక నేల మన కిచ్చినను బూ — [illegible] (శ్రీ) రామ ॥భ॥

2. ధనముకానంపిన దంభముగా సనము [illegible] సేయు [illegible]
కామసంతృప్తికై కా [illegible] గ [illegible] గను
స్వరూపంబన్ను [illegible] మము [illegible] సౌఖ్యంబు
[illegible]

పుడు దీనికంతపు [illegible] వేషంబులు [illegible]
అల దిగంతపు రేఖ [illegible] ను మదిన
జేరుస్తూ చూచి సంతుష్టి [illegible]
దుఃఖమే మిగిలియుండును మనసును
గాన సహాయకములవలె గానగు
ఘంటారవము - (శ్రీ) రాగం.

ప ప గా గ మ ప ని స - ప ని ధ ప మా గా [illegible]
హరిని గొలుచుకొనుడీ — యత్ను [illegible] రా॥

అ॥ రి సా ని ధ ప మ గ మ ప ని-ప ని ధ ప మ గ రి స స॥ప॥
తరించుటకిదే గతిసుడీ — త్వరిస్నిజము వలియుడీ ॥హ॥

1. ప ని ధ ప మ గ రి స రి సీ — స గ మ ప ధ ప మ గ రి గా ।
సకల జగములకు కలవాడిక మృష్టయుని తెలుపు ।

ప స ని సా రి స గా మ ప మ నీ- స ని ధ ప మ గా రి స రి ని॥ప॥
ప్రికృతికంతటికిగారణము ని-త్యనిరూపము తేజోమయుని ॥హా॥

2 గా మ ప మ గ సా మ గ రి స నీ ధ ప మ ప ని ధా పా।
ఎందుకు వెయినిష్ఠలును ను-రెందుకు జపతపంబుల్
మా ప ని స ని గా రి స రి ని-సా ని ధ ప మ గా రి స ని ॥స॥
సందియమునుమాని సరిగ-సత్యమెపుడు వాక్కొనుడు ॥హా॥

సీ॥ సకలప దేహంబులు సమ్మతింబొంద సత్యంబుకంటెమరి సాధనము లేదు
విధికృతంబులగు సూర్యచంద్రులుతప్పి సత్యంబుకన్న స్వర్గము దారిలేదు
పాపాత్మకులు సేయు బాధలనడగింప సత్యంబునకుమించు శరణ లేదు
భోగనసంసార ఘోరసాగరములు దాట సత్యంబునకు నౌషధము లేదు
మహ్నసంపర్క మున దురదృష్టమూను
గల్లనిందన నొందియు నక్కినీయు
సత్యవంతులు తునుకను బ్రితిశక్తిన్
జనగుమనుడు నగ్నవతియగు జానకిని॥

నామరావళి—రూపకము

1॥ స రి మ ప దా నీ సా-స ని ధ ప మా గా రి సా ॥స॥
అకల కళాకల్పం-బధకము సత్యాత్ములకే ॥య॥

2॥ రి మ రి ప మ ద నీ రి నీ-స ని స ధ ని ప దా మ గా రి ॥స॥
ఒకవేమే డయినమ్ముఖం-బొద వెన సీతారాముల ॥క॥

3॥ ద పా మ గ రి సా రి మా-ప దా ని స రి గా రీ మ ప।
ఇకేమనెద బెంగ్గిడియూ-కుకొన్న మొదలాదంపతు
మ ధా ని సా రి గ రి సా ని-స దా నీ ప దా మ గా రి ॥స॥
లకబ్బు దుర్జనులబాధ-లకున్మేర లేదుచూడ ॥అ॥

సీ॥ పరిణయంబైనట్టి మగనాతో జానకి రామునితో వనవాసమునకు
మామగారి యాజ్ఞచే మగనితో కానలకేగి దశకంఠుని చేత చిక్కి
పదినెలలయ్యెను పతిజాడ నెరుగక వనవాసమ్మునను విసుగక నిలిచి
తనదు పాతివ్రత్యగుణ నిగ్రహ శక్తిగా నభయంబొసంగె హనుమంతునకును
హాయిగా గాంచె యోధుల నర్హతను
పొయిన పిదప కావేరీ నాంచె మంతనమ్ము
నిందపడి మానవతుని నిలుపుకొనును
సమయములందు ఓర్పు దరిగి కష్టములకట

ధనశ్రీ — ఖండగతి

ప॥ దా ని సా ప ని ద ప మ-గా రి స ని ధ ని స ని । దా
జానకీశపథము స-దా వినుడిదె ఘనము ॥జా॥

అ॥ రి గ మా ప ద ని ధ-ప మ గా రి సా ని ధ ని । —
మానవంతులకెల్ల మహిమాయో నిదర్శనము ॥జా॥

చ॥ గా మా ప ధా ని దా-గ రి గా రి గా సా
జ్ఞానపరిశంబు స-జ్జన సమ్మోద బులె
గా ని ప ని స రి రి స ని-స గ స ని ద ని ద , దా
గాన వినుడు చరితము-క సుశార పథరీతిను ॥జా॥

సీ॥ వైదేహి గూఢి ప్రత్యక్షమై స్త్రీల రాజిత కన్న శ్రీరాముడా
శిష్టరక్షణమును దుష్టశిక్షణమును చేయుచ యోధ్య లోకాన
నేలుచు మహికెల్ల కృతయుగ ధర్మంబు జరుప, మనోజ్ఞ మునీశ్వరా
శతకోటి మన్మథ సౌందర్యమూర్తి యోధ్యకు మహిమను ప్రకాశించు
పక్కలో పల బూర్ణగర్భంబుతోడ
దోడరికూర్చున్న యిల్లాలి కడుపు చేత
బ్రేమగా దడుముచు ముద్దు బెట్టుకొనుచు
మందహాసంబునంబల్కె మంతనమున

నాగానందిని — చతుస్రజాతి - త్రిపుట.

ప॥ ప మ ధా ని స ని రి ని స ని దా ప దా - పా మా గ మ గ రి గా
మ ప మ గ రి స ॥ప॥
పరమాత్మునిక్రుపవలనహాయిగా-ప్రాణేశ్వరి మనముంటిమిదివరకు ॥బ॥

అ॥ ని రి ని స నీ దా పా మ గ రి స నీ - స రి గ మ ప దా ని స ని
ధా ప మ గ మ ॥ప॥
బిరబిరసత్వంతానము గనుమా-పితృబయానము కీరమువంశమురర ॥ప॥

చ॥ రి గ మా ప దా నిసా నీ స రి గా - మ గరి గాంగామాంధాని ॥ప॥
పరిమార్చినాడ దుష్టాసురులకా - ధరణిమెల్ల నిష్కంటకంబయ్యె
ద ని స నీ దా ప మా గ రీ గ మ ప - దా ప మ గ రి పా మ గా
మ రీ గ మ ॥ప॥
తరుణినికోర్కె - నింతుగృహిణి-దాచక చెప్పుమెడ్రయె నిచ్చెద ॥ప॥

గీ. అనినవిని ప్రాణనాథుని మాంపూర్కనుల మునుజానకి గృగృను రాణిలరపె
నినయమున్నంతసంబును జనువునిూర । ముద్రముద్రెపు లాల్క
నిల్పెపల్కె.

ఝంకారధ్వని — రూపకము

ప॥ సా రి గా మా గ రీ స - నీ స రీ గ మా ప మ గ రి ॥సా॥
ఏమినాపుణ్యమిట్టు-లీవుకోరుకొమ్మనియెద ॥వే॥

అ॥ సా ని ధా ప మా గ రీ గ - పా మ గా రి సా ని సా రి ॥సా॥
సామినీకటాక్షమున్న - జాలదాయికేకోరంత ॥యే॥

చ॥ నీ స రి నీ సా రీ గ రి - దా ప మ ధా ధా ప మా॥
వేమరు నీపాదంబులె - నామదికిందోచని॥
గా రి గ మా పా మా గ రి - స నీ ధ పా మా గ రి నీ ॥సా
కామితమందారాత్రిజ-గదేకవీరాభళిరా ।యే

1. నీ స పీ రి గా మ గా రి – పా మ గా మ గ రి గ ధా ॥ప॥
ఏం నామనోహరుండ – యాతె ముద్దుజరిపెదేం
నీ ద ని ప ద ని స రీ గ రి – సా ని ధా ప మా గా రి స
కాననమున మునిభార్యల – గాంచు వేడ్క జెల్లించుము
నీ సా రీ గ మ ప మ గ రి – నీ ద పా మ గా మ గ రీ
నేనప్పుణ్యసతులకడ – నెమ్మితోడ సత్కథలన్
సా ని స రీ ని సా రి గ రి – మా గ రి గా పా మా గ రి ॥సా॥
వినుచుంటిని సేసికొని – వేగమె సన్నాహించెద ॥ప॥

గీ॥ అనిన నంగీకరించిన యధిపుచెంత। గొని తానసీతవిద్రించె నకో...మలాంగి
పిదప శ్రీరాముడంబరాన్వితంబు రంబు। తెగవ...నలి జనుల శోధింపనేగె।

ఉ॥ నాయకునానాజ్ఞసంతసిని నివారిత దుష్టసమాజపద్మప
ద్మాయకముఖ్యరామ పదకంజనిరంతర బద్ధసఖ్య సు
శ్రీయుత కామరూప రవిశిక్షిత వేదకలాప ఘూర్ణలం
కాయతనాగ్ని సాయక సమాశ్రితసంచయ సౌఖ్యదాయకా॥

పంచచామరము॥ సముగ్రశీలుడున పవిత్రశాలి గాయకోత్తమా
వినూత్న...లతాలవిత్రి సాధుసత్తమా
సమస్తవేదశాస్త్రసంవిచారదాశ్రితావనా
సమీరపుత్రి రామనామసార నిత్యజీవనా॥

వ॥ అవధరింపు మొక భటుండు మాత్రము వెంబడింపనున్నత...శిఖరస్థ
దక్షుండగు శ్రీరామచంద్రుడు మారువేషముతో భూలోకమున...
వినుచునట్లు క్రమక్రమముగా సౌధాంతరములను డిగ్గి దిక్కుదిక్కుల
యంబున గోటకావలివారల జాగరూకతం బరికించి సింహద్వారంబు
వెడలి యగడ్తవంతెనం దాటి నానావిధ...ములఁ ...
నున్నవి వెడలుపు తిన్నని రాజవీథియందు ...
మెల్లగ నడుముకొక యడుగు నేయుచు ...
తమ చిరుతచూపుల ...

మింటిముట్టుల వెడదచెవులం జెదరజిమ్ముచు దమహృదయనిర్మలత్వముం దెలుపుదంతకాంతులు దిక్కులవెన్నెలలు గాయ - నల్లపూసనై నశోధించి నిమిషోపాయంబునం బట్టజాలుతుండాగ్రంబున నేలమూచుచు పట్లపూత్క-రించుచు - దెసలదరఘీంకరించుచు - నెట్టికష్టంబులైన సహించియల్పులకు లొంగియైన లోకోపకారంబుగా నడచుటయే జన్మకుసార్థకమనునట్లు మావంతులవశంబున మేనులం బట్టుకత్తెళంబులనలంకరింపబడి - యెదె నం దమయాన్నత్య బలపుష్టులకుసాటి లేవని యిరుపక్కలం జయఘంట లుమ్రోయ - నూగుచుంబిల్లకొండలవలె నడతెంచు నేనుంగులవెన్క శాయమాన్పాలకిముంగుబాంగులవలెపసుకవంక మెడలెత్తిసురూపత్రిప్ప కొనుట మెండనన్నట్లు మొండిచెవులతోడి చిన్నకోలతలలనాడించుచు - దమయందమేజంతువులకైన లేదని నిరసి మసీసుత వేలాడు పెదవులనాక సంబుచప్పరించుచు - నెట్టిబరువులకైన నామడలగుంరులుగ నడువగల మనుగవరంబునం మూగివచ్చు బేగిరావు - లాపినపవింతచాజార్మూలంతో రబ్బరుబంతులవలె మెచ్చుచు నబ్బురపునడలను డాంబాజీలు సేయుతురు పుగురంబు - లాపిమ్మట నొకనో మహతాబు - లొగైడజిచ్చుబుస్తా - కట దారాజువా - లొక్కపక్క ఈత చెట్లుకాపున నెగురు కాగితపుబుట్ట లొకచెంత వెన్నముద్ద లొకవైపున నక్షత్రమూల జక్రంబులు మొద లగు పలురకంబుల బాణసంచా - లాతగు వాతె పటా - చెవిపమ్ఖసరత్తు దొట్టిగరిడి సాము - లాపయి రన్హనోలు వీరణము, తాషా - టకోరా - సన్నాయి - తూతూబాకా మొదలగు పెక్కు రకంబుల బాజాబజంత్రీ వాద్యము - లాపై నిత్యకన్యాత్వము - నిర్మలదృష్టియు - సంతత పరమేశ్వర సేవయు వాసికెక్క సారంగి తపలా దొట్టిమధుర ధ్వనుల సహాయంబున భక్తిరసముట్టిపడ జగదాహ్లాకరంబుగ బాడియాడు దేవదాసీమణులవ్వాల వింజామరలు వీచుచు గర్పూరపు దివిటీలుపట్టుచు - వేదమంత్రంబులు చదువుచు బవిత్రవస్త్రంబుల నొప్పు బ్రాహ్మణోత్తములు మోయు బంగరుటందలంబున వేంచేసియున్న గౌరీశంకర విగ్రహంబుల దివ్య వివాహమహోత్సవంబునకు బూర్ణకలశంబులంబట్టి రాజహంసలగతి

వచ్చు పతివ్రతామణులు - చిట్టచివరకు దేవకార్యపరులగు పురమందలి పిన్న పెద్దలంతియు నూరేగు సంబరము గావించువేడ్క కద్భుతానందము నొంది - వెండియు నెల్ల వీధులు సందులు మూలలు తిరిగి యందందనగా కాపులయుప్రమస్తితకు సంతసించి యాతటం గొడుబుగ్గి దిబ్బలు ముంటికింపల మోపులు పలురంగుల తడిపొడి బట్టలమోపులు- గాడిదె పెంటలం బొగ్గుచు - దాంపత్య వైభవంబున నొండొరులం దవ్వుకొని కాట్లాడుచు నారోహణావరోహణానుసారంబుగ విలంబగ్రాత కాలంబుల నకలకోత్రతృహాస్యజనకంబుగ గానముగాడి దెలుగల చాకలి పేటలో బోవునప్పుడొక చాకివాడు తనభార్యతో వక్ష్యమాణంబుగ జగడమాడదొడెచ్చె॥

బలహంస — చతురశ్రగతి

ప॥ ధా నా రీ మా ప ధా సా, నీ ధ మా। పా ని ధ సా ని ధ నీ ధ ప మ
రి మ గ సా ॥ధా॥

ఓసీ సోగామాయలాడిచాలునీ- వేసముమోసము-వ్వెగిగ వెలిగునే
॥మో॥

అ॥ ధా సరి మ రీ మ గా సా - నీ ధా ప మా ప ధ స। రీ మ పా మా
ప నీ ధ - పా మ రి మ గా స నీ ॥ధా॥

నా సెలవు లేక నీక-న్నయింటికేగితివి। నాకుపనిమీదనిక-నమ్మకము
లేదుపో ॥మో॥

1. ప న్ని ధ మా ప ధ సా ని - ధా ప మా రి మా గ సా రి। స న్ని
ధా స రి మ గా స - రీ మ పా ని ధా ప ధా మ ॥నా॥

బల్లలపండుగకీత-కల్లుత్రాగివిన్నుకోర।వల్లగాదనుచునీమ-చెప్పియుంటు
దాగలేవ ॥మో॥

గీ. అనుచు గోపింప వాకిటకాలిసిక్కి
పొమ్మనిన వానితోడ రాముడనాకె
కాపువలె నడ్డపడి యోరిపాపమగును
వదలకుము భార్య ననహాడా పలిగాన్న

మేఘరంజి — త్ర్యశ్రగతి

ప॥ సా రి గ మ ని స రి నిసా రి – గా మ ని స రి నీ మ నీ ॥సా॥
మంచితగవరివలెనీవు – మచ్చబడితి వేమయా ॥మం॥

అ॥ సా ని మ గ రి గ రి స నీ స–రి గ మ నీ స నీ మ గా రి ॥సా॥
ఉంచుకొనుట తగునెకీని – యొంటలయింట జేరువాని ॥మం॥

చ॥ నీ స రి గా మ నీ మా గ – రి స రీ ని సా రి గ మా గా మనీ
స రీ ని సా రి – సా ని మా గ రీ స రి నీ ॥సా॥
ఎంచగరావణుండొద్ద – నుంచుకొన్న సీతను బిల్పించి నిందమోసి
యేలు వెర్రిరాముబంటువోహో ॥మం॥

1. సా రి గా రి గా మ గా రి – సా రి స నీ మా గ మ ని రి
దుడ్డుగల్లుగొప్ప వారి–దోసము లెక్కింపరెవరు
గా మ నీ మ నీ స రీ ని – స ని మా గ రి గా రి సా ని
గుడ్డలేని పేదవారి – కులమెంచగ పెద్దలంత
సా రి గ మ గ మా ని సా రి – గా మ నీ స రి గ మా గ । మా ని
స నీ స రి గ మా ని – సా ని మ గా రీ గ స రీ ॥సా
అడ్డపడకు మాటబొందినట్టి యాలిపొందికేల। డ్డంగపౌరుషము లేని–
సంపదనా తెడ్డనగా ॥మం॥

గీ. పంతమున దొడలపైనిడి వాని దొంగి
లించి కూటమిగోరి పెక్కుడులింట
నుంచుకొను నాలి మళ్ళి రప్పించి రాము
డౌరయిట్లాడు వరల స్మీరబెట్టె.

క. అనవిని సిగ్గుపడిగిరు
కృన నారాముండు పోటకువ్వళ్ళి ధరిం
పనలవిగాని జనుల నిం
దను బాపి చిలోన నిల్లు తల్లడమందె.

రాగవర్ధని—రూపకము.

ప॥ సా ని ధా ని దా ప మ గా - రీ స నీ ధ ని స రీ స ని ॥ సా॥
ఏమిసేతుదైవమనే - విన్నవిని ఎకాలు పెదవి ॥ ఏమి॥

అ॥ గా మ ధా ప ధా మ పా - ధా ని సా ని ధా ని స॥ సా
భూమిజాతియగ్ని సం-ప్రాప్తియయ్యె నిచ్చపో ॥ ఏమి॥

చ॥ రీ స ని ధ ని స ని ధ ని ధ మ - పా ధ ని సా ని సా ని
నీవముగల రఘుకులమున - నేను కీర్తిపాలైతి
రీ గ మ పా ధా ప మా గ - రీ స ని సా ని స ని ధ నీ ॥ సా॥
పామసులుంకూడనన్ను - బుట్టునకేసిరి యకటా ॥ ఏమి॥

1. సా రీ స స రి స ని ధ ని ధ - ప మ గా మ స ధ ని స ని రీ స
పాణిగ్రహణసమయమున - యపవాదములు బడయనగున
సా రీ గ మ స ప మ గా మ - నీ స ని సా స ధ ని
నేనెంతకు బ్రతికినాడ - నిందితకములచేరనయో
సా రీ గా మా పా ధ ప - మా ప ధ సీ సా ని ధ నీ
భూనాథుండేగహితత - భోగములాపించినవో
రీసనిధనిసనిధ పామా - గామాపధనీసనిరీ ॥ సా॥
పూనియుతనిపరిజలుధర్మ - మునదప్పుటసంశయమా ॥ ఏమి॥

సీ. అగ్గిచేదంబట్టునట్లయోనిజసీత వ్యక్తించంబడవలసెనిట్లు
పరగృహామందుండి మరిభర్తజేరి స్త్రీలుజానకిసాటిచెప్పుదురింక
భార్యపై వలపున బాయమమున్నీడనాడితినమమాట నేమి విడిచి
నకలంకసూర్యాన్వయమున బుట్టినవాడునిందితస్నేహమును నెరపరాదు

ప్రాణపదమైన భార్యను బాయగలన
ఖలుని ఘోరాపకీర్తి సహింపగలన
కటకటా ముందునూయి వెన్కనుగోయి
యొద్దియుండ దోచకుండె నేనేమిసేతు.

క. ఈనిందకోర్చిన నాప్రియజానుమతో ధర్మయశస్సుకీర్తి
మానుకొనరు ప్రజ గాన! ప్రాణేశ్వరి నెడపి కష్టమైన సహింతున్

గీ. తాను కష్టంబుపడియైన ధర్మపథము
వలదుతప్పింప బ్రజకు భూభర్తగాన
నిందబోగొట్టుకొనుటకై నిశ్చయముగ
భూమిజయు నేను విడబడి పోగలవలయు.

ధవళాంబరి — జంపెతాళము

ప॥ ప మ గ మా పా ధ ని సా స రి ని ధా ప మా ॥ప॥
అరయమారాచరితం - కెందరికి దెల్లమే ॥యా॥

అ॥ ప ధ నీ ధ పా మా గ - రి స నీ స రి గ దా మ ॥ప॥
ఇరుపేదయే మేలు - పృథివీవిభునికన్న ॥న॥

చ॥ స ని ధ ప మా గా రి స - ని స రి గ మ పా ధ ని
ఇరువురకుం దొల్లిటి - యెడబాటను గాయము
స రి గ మా ని ధ ప మ గ - దా మ గా రి గ మా ॥ప॥
పరగమానియు నిపుడు - పచ్చిజూపినదయో ॥యా॥

చ. బలిమిని రావణుండు తనుబట్టి గృహంబునుంచు కొన్నత్తయ
వ్వాల బెనుమంటలోదుమికి పావనతం గనుపర్చి వచ్చు నా

నెలతకు దప్పులేదు కలనించేదు దెల్పినచాకికొల్లలే
దొలరియజాగకేబ్రికి యుండుటనాగగు నేరమూరయా.

గీ. పక్షిముఖుచేత మున్నాకబడినసీత
దెచ్చిమెప్పించితిరిగి నన్ జెందునట్లు
ఇపుడు లోకాపవాదము నెఱపినన్ను
బౌరులందరు మెచ్చినట్లు జేయుకాదె

క. అని కృతనిశ్చయుడై ల
క్ష్మణుఁబిలిపించి వేగజానుక లజ్జా
వనతిముఖుండై రాముం
డని మొనకంతటికి ధైర్యమూనుచు నిట్లనె

నీతిమతి — త్రిపుటతాళము

ప॥ సా రి గా రి స నీ స రి గా రి – పా మ దా పా మ పా మ గా రి సి ॥సా॥
వింటివా యనుజా మనకెంత – వింతఘోరాపవాదనక్ష్మ ॥విం॥

అ॥ ధా ని సా ని ధ ప మ ప ధా ప మ – గా రి గా మ ~ మా గ రి
గ రి స నీ ॥సా॥
కొంతెనావలు పటులదా జెర – గొన్న సీతను దెచ్చితినటయహా॥ విం॥

చ॥ ధా ప మ పా ధా ని సా నీ ద – నీ స రీ గ రి గ మ ప మ ధా ప
ఒంటిగనీ రేయినే రాచ – బంటు భంగి బురమున జరింప
ధా ని స ని ధ పా మ గా మ ధా – నీ ధా ప మ గ రి స ని స
గా రి స రి ని ॥సా॥
తుంటరియొకచాకివాడునా – తో బౌరులిట్లులనుకొనుచుందురె యో॥విం॥

1. సా ని సా రి సీ సా ని ధా పా మ ప మ ధా ని స రి ని సా రి
ఎన్నడైన లోకాపవాదం – బెరుగబోవని సూర్యవంశం
సా ని ధ ప మ ప మ గా రి గ రి – సా ని సా రి గా రి స రి స
బన్నిది ములకు రావలన – [illegible]

రీ గ రి సా రి నీ స నీ ధ ప-మా పా మ పా దా ని స ని రి నీ
ఎన్నగలోకమెల్లనిండిన-యూనిందపోగొట్టుకొనుటకు
సా ని ధ పా మ గ రి స ని స రీ-సా రి గ మా పా దా నీ స రి నీ
దెవ్వికసీతనువిడుచుటయే-యెల్లముగాగతలఁ త్ర్యంబకటా ॥పిం॥

సీ. నిన్ననన్నుంగోరుకొన్నది జానకి వారాసికాంతలజూడ గానమున
కరుగనేడుకప్పులై నంపించుమనినేను నంగీకరించితినట్లుసేయ
గావున దక్షిణంబీవుమారాడక పదిలముతోడ నీవదినెవడని
కిష్కిందగొంపోయి బుషిపల్లెచెంగట విడువుమరియునప్పు డతితోడ

రావణాసురుచేత చెఱఁగొనఁబడి
నాననుచు నిన్నుజనులు నిందనుపలుపగ
నాధుడోర్వక నిన్విడనాడెననుచు
వెల్ల మొనరించి వేగమెమ్మిరమ్మ

గీ. అనుచుసర్వజ్ఞు పౌతనయగ్రజుండు
సేయునాజ్ఞకుదలయూచి చిత్తమునను
ధరణిజాతనుగాంచి యాదలనువంచి
దుఃఖము నడంచి యిట్లు పెతోడననియె

సుచరిత్ర — చతురస్రగతి.

ప॥ ధా , మ గ మా పా ద ని ధా ని స-రి స నీ స రి స ని - స ని
స రీ స రి సీ ॥ధా॥
అప్పాటినుమాయన్ననుగోరిన-యట్లునిన్నడవికి-ననుపవచ్చితినో ॥య
అ॥ గా మ ప మా ప ద-ని స ని రీ స రీ - సా ని ధ పా ద మా-పా మా
గ మ సీ ॥ధా॥
సమ్మతిగామిని-సతులతోడనీ-విమ్ముగగొంతకా-లమ్ముందువురా॥య॥
చ॥ సా రి గ మ ప మ ప ద నీ స రీ స ని - స ని ధా ప మా ప గా
మా గా రి స॥
[illegible]

సీ గ మ ప మా ప ధా ని స సీ సీ- స ని రీ స ని ధ ప మ గ మ
ధా మ గ ।దా॥

కిమ్మహీనయోనిజాతవు నీకే- యెవనైన గౌరతగలదె- సతీమణి ॥య॥

ద్విపద॥ అనవిని జానకి యప్పుడు లక్ష్మణుని।
క్షణముండు మని వేగ స్నానంబు సేసి।
2 వెలియుచు పుంగట్టి వేర్లిన్గ వేసి।
పాలుపుగ కుంకుమబొట్టును బెట్టి।
3 గౌరికి పూజలు గావించి మరది - తోరకమొక్కి సంతోసంబు మీర॥

వ. అంత నాయరదంబు వాయువేగంబునం బోవుచు నెసనెస నానావిధ పక్షికూజితంబులం జెలంగి పూవుపిందె దోరపండు కాయలు నొప్పారి దుర్జనహృదయంబు పోల్కి దమోభూతంబై శోభవెలియుగాని పెందోటలును జుట్టునకుం బిల్లవయసబోలి చుట్టువెలుంగుబలియు పేగా ముద్దపుచెట్లకు నడకుదోలుత దలవంచి కష్టపడినంగాని సులభజీవనము దొరక దాపై నౌన్నత్యంబు జూప వచ్చునన్నట్లు సంసారులపోల్కి వంగి లేచుచు సుఖదుఃఖంబులం గిర్రున నేతంబులు దమగుప్త దొప్ప రాసి డెందంబులవలె నిగూఢంబులయ్యు బహోపకారంబుగ బరిణమించు నగా తులదాపున బలు తెన్నుల నిసుదట్టబలురకంబుల కూరపాదులం బెంచుచుం బారుకాలువనీళ్ళం బెరుగుచు వయసలుగట్టి తమనీయాని పసిడి మేనుల వెల్లయాకుటుసుపులం జుట్టుకొని ముత్తెయిములవలె కి చ్చి కొనలు మాత్రిమగుపరచు చెఱకుపెరళ్ళను — వేసంగి కాల్వ మిగిలిన నీటిగూడలందోడు పాలను కాపులదిట్టుచు బురదసొక్కొను చేపల నీసడించి పిల్లలు పెరుగుముసలి చెరువు గర్భంబుల మొలచి యాగుదుబ్బుల కెగబ్రాకు నత్త యెండ్రికాయల బోకుచుకొని తినుగుడ్డికొంగల నెఱ్దుచాటుననుండి పడమోదు వేటకాని కూళ తనంబునకు బకులుగ వానియురంగులం గుర్చుకొని కపిలసి ముక వాసిందుదకు దోడేళ్ళ కప్పగించు పెద్దతుమ్మముళ్ళనించి కుమ్మ వి స్తీర్ణతంగలిగిన మెరకలును నడిమికూరముగన్పడనీక పిన్నపెద్ద తరగతిగా బొగ్గుపేర్చి వానకుంజాడలునవకు కొండపాపిలోయల బనొ్రి

దల నరకొ్రిసుపొడవుగంబడి చుక్కలకు బుగ్గలుపోవుచునట్లు ముత్తెపు
తుంపర్లం జిమ్ముచు సహజ కవితాగానంబు లకరణి యధేచ్ఛంగుగ్రిళ్ళి
పారుతీయుచి వెండినీటిధారలు మెట్టలుగదిగివిల్పు కల్వదామరకొలంకుల
చుట్టుచేగ్రసుంబండి యొరుగ పనసయునంటులకు నడుమ నందందగలగు
మొగలిసంపగిపూదావులకుబ్బగిరినాగులు సగముమిర్రింగిన మేకల మిగి
లిచ సగము తెంచుకొని యేగ బెబ్బులుల స్వల్యావశిష్టంబుగజించు తిను
కేచులం గరచి చంపుచీమలం దిగమిర్రింగు నెల్లుబంటులం దెగగాల్పు
ని.ఖంగగుల విదల్పుకార్చిచ్చు నెరపునడవులుందాటి — నల్లనల సిపా
యిజ గిలంబులు కావలియైరాగ మోడియందుచిగురుకంచు ముస్వగంటలు
ఘణఘణమనిమ్రోయ జిసతేనెగవ్వలనగిపి చేయబడిన పటురంగుల
కుచ్చులగంతచే సింగారింపబడి యుత్తడిమబామగల బల్యాదికొమ్ములు
గట్టంబడిన నెమలికుంచెలందంబుజూప రాచఠీవిం భారమొసగక యేను
బసమొద్దునెంబడిం బలుదినుసుల బహుపుటంకెంబులంతో లక్షలకొలదిగ
గోలాహలంబుగ నడుచు గోనెబెద్దుల నదల్పుచు బెళ్ళు రేగు పెంధూరి
న్యాయము నారచిరెలు మెడలంగులివింద పేరులుగాల్తొంతులు మనుగుల
కొలదిగ గంచుతోడువులు మరియు వింతమోటపింగారంబున నోప్పాగు
గిత్తగుల కొర్రివ్వాడిచూపుల కొయ్యారంబుగ వింట్లాచలు గండరిగొర్ల
ఖింగబట్టకొను బిడారువాండ్రి వెల్లగుడారంబులకు జలువనీడలొసంగుచు
నామడల మేరవిస్తరించి యూడలుదించు మర్రిచెట్టుల వేరులకు నీళ్ళం
డించు పేరొద్దులనొర్రలెత్తి మోకాల్బడి కాపులయుదల్పులూతగా బహు
వుబంప్లైలాగు సెనుపోతుల డెక్కలం దేమలనీయుని మొత్తని యెర్రి
యొంక వంకుబగ్గుండకు గోడుగబుక్క నెరిపినట్లు వెల్లఫరషుచేసిన
తైనడింగాలిచే సాపుచేయబడిన పొడియిసుకపరపుల కవ్వాలనుపై చెమ్మ
గలిగి స్పష్టంబుగ బొముులుం బిట్టలు నడుచుజాడలగుపర్చుతడిదిబ్బలకు
వెన్కజీరు ముత్తెములవగిది నల్లబూసలతెరంగున వెంపియుం బెక్కరం
గులుగ సిసుకనగుపర్చుచు నద్దంబునూడ్కి దనలోనిపిత్త పరిగెలన్మిట
నల్లాలం జిగుకిప్పల బెత్తించుచు వయసుముళ్ళిన మనసుమూడ్కి ద్రిస్తే

దుగక పరిసన్నంబై యబ్బురమాని సన్నవడి మెల్లగ బారు నొకయేటిక వ్వలి యొడ్డుచేరినంత.

సీ. ఆక్రైనసల్లాడ నీకదిగబ ధనముగ గాలిచెమ్మటంబాదవెనుక
మిన్నంటిచల్వకై మెలపుతో మత గ్రద్దచాలుగనిదు ప్రక్క జాచెర్కే
ముంగాళ్ళతో జెట్టుమొదటగాలిక్ త్రవ్వికుదురుగ బడుకొనెగుంటన్కే
యొడమావులగాంచు చెంతయునప్పితో వాడిపరువు వెట్టి లేచిబిక

గీ. యొడఫలు కుకొత్తి తుమ్మెదలు డిగెసన్టు
రగులుకొనుసన్గికిం గనరాముహద్దు
అడవిపందికి బురదనీరద్యోముద్దు
వెలపెబసరద్దా నిను వేసవినదుహార్సు

గీ. అంత లక్ష్మణుతో సీత నచ్చటముని
పల్లెకుంగూత మేరను బండినిల్చి
స్వామఫలహార మొనరించి సేదదేరి
ప్రేమమీరగ నిట్లనె రాముదలచి

నవనీత — త్రిపుట

ప॥ గా మా పా ధ ప మా ప మ గ రి – స రి స నీ సరిగాసగాం పా గా॥గా॥
అన్నాలక్ష్మణనాదుకుడిక – న్నదరజొచ్చెనదేమోకాని ॥ను॥

అ॥ పా ధ ని సా రి స ని స ని ధ ప మ గ–మ ప ధ ని స ని ధా ను
స మా । గా॥
తెన్నునగూడనపశేకునములయి–దిగులుపర్చెనునాదుమదినో ॥అ॥

చ॥ సా ని ధ ప మ గా రి సా రి నీ–సా రి గ రి స నీ రి ని స ని॥
సన్నుతగుణశాలివైనీ–మున్నవ్విడిచియిట్లువచ్చితి॥
గా మ ప మా ని రి స గా రి స–ని ద పా మ పదా ని స రి స నీ॥
వెన్నెలమాని చీకటింబడి–వెతజెందుచకోరముచదెనో ॥ను॥

1. ద ప మ గా మా ప ధా ని స రి స-నీ స రీ స ని ధ ప మా గ రీ।
అరయగానాడ బుద్ధిమిగుల-నల్పమైనది గద కానిచో
స రి ని గా మ ప దా ని స ని ధా-ప మా ప ధ నీ సా ని ధా ప
వరుని బాసియరణ్యమున సం-చరింపగనే గోరనేలా॥
ధ ని స రి సా నీ ధ ప మా ప ధ-మ ప మా గ రి సా రి నీ స గా
సరిసరి చాపల్యము స్త్రీలకు-సహజంబనుమాట నిక్కమా॥
మ పా ధ పా ద ని స ని ధ ప మ ధ-పా మా గ మ గా రీ స రీ ని॥గా॥
భరింపజాల విరహము మరల-బాపిణేమునితో నన్ను గూర్పు ॥మ॥

గీ. అడవి మునికాంతలం జూచు నాసవదిలె
నెండబడలిక వాయ నిదిరింతుకొంత
యింటికిన్మళ్ళిపోదు మంచింతికన్న
మాయగని లక్ష్మణుడు తలపోసెనిట్లు.

కోసలము—రూపకము

ప॥ స ని ధ రీ స రి స ని ధ పా-మా ప మా గ మా ప ధా ని।
అకట యీమెకు గఠినరా-మాజ్ఞ నెట్లు తెల్పువాడ

అ॥ రి స నీ రీ స నీ ధ ప మ-పా ద ని స ని రీ సా ని ॥ప॥
నికనాఘోరవార్త విని-యోర్చుబ్రతుకు నీసాధ్వి ॥య॥

చ॥ స ని ద పా మ గా రీ స ని-స రి గ మ పా ద నీ స రీ
సకలమైన కష్టంబులు-జగమున గల్గింపదెలుక
స ని స రి సా నీ ధ నీ ధ-ప మ పా దా ని స నీ రి ని ॥ప॥
అకుటిల సత్యస్వభావు-లకె కల్పించును దుర్విధి ॥య॥

క. రాముకతిరజ్ఞ దెల్పగ । భామినిపరిపూర్ణగర్భవతి యేమగునో
నామంగట మూర్ఛంబడి। యీమగువగాను దురవస్థనేనెటుగందున్.

గీ. గాననరామాజ్ఞ పత్రింబుపైని వ్రాసి
యీాపి చెంగటనుంచి నేనేగవలయు
నిదియె సమయం బటంచు సారథినిగూడి
సన్నసన్నగ సౌమిత్రి సాగెనంత.

సీ. ఉడుకెత్తి పాములన్నుడిగిన నీడలు చల్లగ మాపుగానసాగుచుండె
వడదాకి తోరిలనడగినపిట్టలు ముదముగ బైటను మోగుచుండె
కదు నెండవేడిమిన్గ్రాగినగాడ్పుహాయిగ మంచుకొండకై యేగుచుండె
కొండనుదిగిమేతకొరకు బెబ్బులు లుమ్మిరిగబల్లములబలరేగుచుండె

గీ. పాములకు బుట్టలోనుండి పడగ హెచ్చె
మకవు నెడబాసి యేనుంగు లడవినొచ్చె
పొద్దు పడమటకు న్వ్రాలి ముద్దువచ్చె
నెగడి జానకి వాలుకన్నుగవవిచ్చె

గీ. అపుడు నిదురలేచి యాసీత సౌమిత్రి
రథముతోడ గానరాకయుంట
నద్భుతంబు భయము ననుమానముం దిగుల్
మించి యచట దల్లడించెనిట్లు.

కుంతలవరాళీ — మిశ్రగతి.

ప॥ స మ పా ధ నిధా స-న్ని ధ ప మా ద మా - స ని ధ ని ధా సా
మ సా నీ దా ప మ ॥స॥
కలయో నిజమో ల-క్ష్మణుడు లేక యి-ట్లుడవిలో నుంటిగా నే
నొంటిగ ॥స॥

అ॥ మ ప ద ని దా స నీ-ద ప మ స మ పా ధ ని-ధ స మ స ని ధ ప
మా ప ధ నీ ద సా ని ద ॥స॥
పిలిచిన రాక ము-ద్దులమరదియేమయ్యో - దలపగ నరద మొ-న్వాల
[illegible] ॥స॥

ము॥ ప మ స మా పా ద సీ ధ స నీ - దా పా మ సా ధ నీ దా సా
తెలియరాదిందు కేకతమో - దిక్కెవ్వరింక నాకయోధ్య

మ ప ద ని ద సా ని ధ పా ధ మా - స మ సా మ పా మ దా మ
సా మ ॥స॥

మువిధి యింతగ వ్రాసెనా తలవ్రాత రామ రామ రామ ॥క॥

శా॥ అన్నా లక్ష్మణ బుద్ధిశాలివిగదా యయోధ్య యరణ్యంబులో
నన్నిట్లొంటిగనుంచి పోవదగునా నక్కడల్లి గాజూచె దీ
వెన్నండైన నకల్మషాత్ముడవు తండ్రి రమ్మా నన్వేగ నీ
యన్నం జేర్చుము పల్కవేమయితివయ్యా వీర రామానుజా.

గీ. అనుచు బలుమారు సీత లక్ష్మణుని బిలిచి
యుత్తరము లేక వేశినిట్టూర్పుపుచ్చి
ధరణి నొక పత్రిమును జూచి దాని జదివి
కతినరామాజ్ఞకు మూర్ఛగాంచె మరల.

ప ఎల్లపిల్లలుగూళ్ళకేగ గుర్గూబలు బుసిపక్షులుం బయులుదేసె
నై దేహిదురవస్థ పరికింపలేనట్లు ఖిన్నుడై సూర్యుండు కన్నుమూసె
వసపుగుంకుమము నాకసమున సంజయు న్ఫోరాన పెద్దమ యారబోసె
అంచెలుగా నక్కలరచుచు దెసలందు ధరణిజ కష్టంబు నెరుకజేసె

చీకటి ముసుంగునకు భూమిచింతబండె
చుక్కలు స్నీతకై మింట బొక్కుచుండె
బొదలిదవు దిక్కోలుగ గొండపొల్లుమండె
జనకజకు నప్పు డిష్టమశనియు నిండె.

క జానకీయు మూర్ఛదేరెన।పై నెంతయు వెఱ్రియెత్తి భయముదొరగియు
కానకనము మర్మర శో।కానలదందహ్యమాననైయు యిట్లెడ్చెన్.

భవాని — రూపకము

ప॥ స గ-రి స సీ గరి ని దా సా-నీ-ధా ని స రి గని॥గ॥మ గ రి ని రి
ఎంత-పని జేసితివి రామా-నీ-వింత కఠినమైనవని యెరుగ ॥నెం॥

అ॥ దా ని సా రి సా ని ధా ని ధ-మా గ మ ధ ని సా గ రి నీ॥స॥
సంతతంబు నిన్నె నమ్మిన-సాధ్వినడవికప్పగించి ॥యెం॥

1 ని స రీ గ మా గ రీ స-ని ధ ని సా ని ధా ని ధా
నిచులాడు కొన్న నేమి-నిజము నీ వెరుంగవా
గా రి గ రి స సీ ధ మ ని ధ మ ధ ని సా రి సి స గా రి ॥స॥
నా చరిత పవిత్రమనీ య-నలుడు సాక్ష్యమివ్వలేద ॥యెం॥

సీ అపవాదమునకు రాజ్యంబున నీతినిల్పుటకు నన్విడనాడె భూమిభర్త
గాన బాలిసేనపై నేరము లేదు కలవారి చెల్లక కట్టోకరంగి
యడవిలో వనుడించి యగిన సౌమిత్రి తప్పది రామాజ్ఞ జెప్పవంత
నింక గర్భిణినైగు నేబ దురవస్థ బ్రతికింప లేకగ్గు పత్రిమంను
వ్రాసిపోయిన లక్ష్మణుడేవాన సేడు
నాకుదోచకుగాని యెట్లాగనష్ట
రావణాసురు చేత గొంపోవబడిన
నాడె చావక బ్రతుకుట నాదతప్పు

హిందోళము — చతురశ్రగతి

ప॥ నీ ధా మా ధ ని సా మా గా-మా దా నీ స మ గా మ ద ని స ॥సీ॥
రమ్మా మృత్యువవే సంజే-కొమ్మా చచ్చి సుఖింతునిపుడు

అ॥ సస్మ గా మ దా ని స మా గ మ ద ని- సా ని దా ని మా గ గా మ
గ మ ॥సీ॥
నమ్ముకొన్న రాముడు నన్విడచెను-నాకు నీకన్న మిత్రులెవ్వరిక ॥ర॥

1. ద ని సా ని ద నీ దా మా-గా స మా గ మా దా ని స నీ ద మ
తినుబోతులులారా నే-దీనురాల మీ నూకలిడితిగ

ప మ గ మ దా ని సా ని ధ మ గా స మ - గా మా ద నీ స మా
గా స మ గా
ఇనకులదీపమ్మైన రఘురాముని - కిల్లాలనయ్యునిందంబడితియా
మ ద ని స మా గ స ని ధ ని స ని దా మ - గ స మ గా ధ మా
ని ధా స మ గ స మ ॥ధీ॥
వనముననొంటివిడువబడితినింక-బ్రతుకనోల్లమీకుబుణ్యముగునను॥ది॥

గీ. ఇటులవిలపింప జెంగటి యేటిగోన
సందేవార్చెడి వాల్మీకి చవ్వున జని
యెంతయుం దయతోడ నా యింతిని గని
భయపడకుమని యిట్లనె నయముతోడ.

ప్రతాపవరాళి - ఖండగతి

ప॥ సా రి మా ప స ధా ప - మ గ రి సా రి మ గా రి ॥సా॥
అమ్మనీవిటులేల - నడచి నొంటిగనుంటి ॥వ॥

అ॥ సా ధా ప మ ప సా ధ - రీ మ గ రి పా మ గ రి ॥సా॥
ఇమ్మాడ్కి విలపింప - నేమికతమో తెలుపు ॥మ॥

చ॥ రీ మ ప సా ధా పా - మ గ రీ సా రీ మ ప
నమ్ముము నీకింకన్ - నళినాక్షి మేలగు
మా గా రి స రి మ ప రి - స ధ పా మా గా రి ॥సా॥
జమ్మా భయపడకుము - చూడునేవాల్మీకి ॥న॥

క. అనిపల్కి ధృతిం దెల్పిన । మునివరునింజూచి కేలుమోడ్చిమహాత్మా
కనినదమున రాల్గరుగన్ । జనకజయిట్లనియె నపుడు సవినయఘనశైలిన్.

కమలామనోహరి - ఖండగతి

ప॥ గా మ పా ని స ని ధా పా-మా - గా స గ మ పా మ పా ని ॥గా॥
ఏమిచెప్పుదును తండ్రి - నా-నోముఫలమింతసుండి ॥యే॥

అ. సా ని దా పా మ గ స-గ మ ప నీ స ని ధ పా
రాముసిల్లాల దశ-రథునికోడలనునే
మా గా స గ స ప మ గ సా ని సా గ మ పా ని ॥గా॥
సామంతుడగు జనక-చక్రవర్తికిబుత్రి ॥నే॥

చ॥ సా నీ ధ ప మా గ స-గా మ ప నీ స ని ధా|పా మ గ మా పా
ని ద పా నీ స ని ధ ప మ గ స ॥గా॥
ఆయూగ్నుడు రావణు - డంటినమాత్రినన్ | బామరనిందంబడి -
పాషాణమడిచటవిడిచె ॥నే॥

1. పా మ గా మా గ సా-గా మ ప ని స ని ధ ప
సీతనాపేరుసం-పూతసవిసాధ్వినని
మా గ సా గ మ పా మ-పా ని స ని ధా ప మ గ
వీతిహోత్రుడుసల్కు--రీతిముసదావినియు
సా గా మ ప నీ ధా-ప మ గ మ గా సా గా | మా పా నీ స ని
ధ ప-పీ ధా ప మా గా స ॥గా॥
ఈతీరుననాధుం-డిచటికిబోదోలేక | నీంకోదెవ్వకొ నెర-నేనింకుచు
ఆల ॥నే॥

గీ. అగ్నిసాక్షిగనేసాధ్విసాటగనియు
నింతకాలము ననునాధుడేలికొనియు
నిందెసైరింపలేక నన్వీక్షిచెగాన
జచ్చిబత్రితె కెదనీవు నీజాడబొమ్మ

ఘూలవరాళి—రూపకము

ప॥ ఎందుకీమూడజన్మ - మెత్తితినయ్యో ॥యెం॥

అ॥ మందభాగ్యురాల రాము-మన్ననమొందనిల్చునా ॥కెం॥

చ॥ కందర్పకోటిసుందరు-డుం దిజగదేకవీరుడు
నందిటగానినాధుడున-న్నుందువకడవిపాల్చెస ॥న॥

1. ఇందుకా ననుగంటివో కను-హీ దేవినా తల్లి
యిందుకా నను బెంచితో విధి-లేశా నాతండ్రి
యిందుక హరివిల్లువిరచి-మెలమిన్నను బెండ్లియాడి
యిందుకనాయకుమ లెడపి-యేలితివినాన్నగన్న రాము ॥యె॥

క. పొంబొరి నేడ్చుచు సేలన్ । బొరలుచు గర్భవతి యగుట నొగలుచ నెగయూ
పిరి దీయు సీత మేనుని । మురిచిప్పి స్నేహదేవ్యా ప్రాపి యిటులనె ॥

గౌడమల్లారు — త్ర్యస్రగతి

ప. సా రి మా ప ధా స నీ ధ-మా గ రీ సా రి స ని ధ ।సా॥
అమ్మ తండ్రి నంటి వాడ-రమ్మ నాయ టికెప్పుడు ॥స॥

అ॥ మా ప ధ స రి మా గా రి స-ని ధ మ గ రి మా గ రి ॥సా॥
సమ్మదమున నీరాధుని-సమ్ముఖమున చేతుగాని ॥న్న॥

చి॥ రీ మ ప ధ మ పా ధ సా ని ధా రి మా గ రీ స నీ ధ
నమ్మమటుల జేయకున్న నన్ను మారు పేరు బిల్వ
సా రీ మ ప ధా మ గా రి-స ని ధ మా ప ధ సా ని ధ రి ॥సా॥
కొమ్మా విను రేపు నీకు-కొడుకు లిద్దరు పుట్టగల ॥స॥

1. ధ స రి మా గ రీ మ పా ధ-సా ని ధ మా ప ధ మా గా
జనక పుత్రివైన నేమి-సత్యపరాక్రముడౌ రా
రి స రి మా గ రీ స నీ ధ-సా ని ధా మ ప ధ సా ని ధ॥
మునికి భార్యవైన నేమి-పూర్వకర్మ మెట్టుదప్పును
ని ధ మా మా గ రి సా రి మ-పా ధా సా రి మ గా రి
జనుమా మా ముని పల్లెకు-సందేహింపగ నేలా
స ని ధ రీ స నీ ధ మా ప-ధ మ గ రి సా ని ధ సా ని ధ ॥సా॥
వినుము నీదు భర్త నిను-బిలుచు నుపాయము పన్నెద ॥స॥

గీ. ఇటుల బుజ్జగించి ఋషిపత్నియాదాపి । గారవంబు మాఱుపేరు బెట్టి
స్వీయ గృహమునందు ప్రీతిని గాపాడు-చు నుండె నాపసతులకప్పగించె.

దిన॥ అంతట శ్రీరామో దాశ్చర్యములను
కాంతలు గుంపులు గట్టి ధైర్యంబు

2 జానకికిం జెప్పి సనుపాయముగను
స్నానభోజన పరిచర్యలు సలిపి

3 అక్కరో చెల్లెలా యనుచు వావులను
మక్కువతో బన్ని మన్నించి బిలిచి

4 మాపికగానించి మంచి సామ్యములు
ముచ్చటలం జెప్పి మొనసి నవ్వించి

5 నెమ్మది మరపించి నేనుపుతోడ
గమ్మని పూలపత్రికలను నిదురింపుచ్చి

6 వెంటవెంటనె లేచి వేళలుజూచి
కంటికి రెప్పవలె గాచుచునుండె.

సీ ఎప్పటికిం దొలక్కరించునోయని వానకోయిలతీయని కూతనేసె
చీకటిపలెపంక సీతకు నపవాదవీకునంచునా మలికోడిగూసె
వరుసగాజుక్కలు మరిచందురుండు దివ్వెలుగల్వలుందను వెలుగుబోసె
నైదేహిహాయిగ బ్రిసవించునొకునమ్మి కొమ్మకె కరి కాకిగుత్తునా ...
విమ్ముతమ్ముల దుమ్మెద ల్వేడ్కమోగె
మత్రిపజక్క వకవలు కౌగిళ్ళడాసె
దమ్మెరల్బల్లకపరిబు దేపలరాసె
బాల్రిద్ధు జేగురంగు తూర్పునకుబూసె.

క. జానకియు గర్భవేదనతో నంతట లేచి మిగుల దొలటిర్లాడు న
స్తూరా పతువుదాపున నెంటో నొప్పులుబడుచు నిట్టులుం గొలుకిలు ముం చే.

నాంగస్వరాళి - త్రిబ్రిగతి.

ప॥ గా మ పా ధ సా ధ ప మా-గా మ పా ధ మా ॥గా॥
తాళ లేను నొప్పులకో - తల్లులారనే ॥దా॥

అ॥ పా మ ప ధ స ధా ప మా గ - స గ మ పా ద సా ।
నేల బ్రితికినాను నాధు-నెడసి యిట్టులక ।

ఉపపల్లవి॥ దా పా మ గా స గ మ - పా ధా స ధా
పాలించరా చలము - చాలించురా ।
సా గా మ పా మా గ - మా గా స మా॥ గా॥
పాగ్రిణేశరామా మొ-రాలించురా ॥తా॥

1. సా గా మా ప ధ స ధా ప - మా గ సా గా మ పా ।
పుట్టిల్లత్తయిలు బాసియిట్టు లేనుంటినా ।
దా ప మ పా ధా సా ధ ప - మా గ సా గ మా ప ధా ।
నిట్టడవిన్నిళ్ళాడగ - నేనునోచుకొంటినా ।
సా దా పా మ గ సా - గా ధ స గా మా - పా మ పా ధ సా ధ ౽
మ గ - సా గ మ పా మా ।
కష్టారామానంజే-పట్టురరామాకట్టుకొన్నదానివిడువకగ్జురామా॥

సీ. అబ్బబ్బయీానొప్పులధికమాచున్నవి యింకెట్టులోర్తునో యింతులార
ఆడపుట్టుకకన్న నడవిలోచెట్టయి పుట్టుట మేలగు పొలతులార
నావార్తవదినెకు నాయత్త కమ్మకయ్యకు దెల్పింశోడి తెం డతివలార
యింక నేబ్రతుకబోనిది నిశ్చయము నాధునగుపర్చుడొక్కమారమ్మలార
తండ్రి జనకుడ కావుమో తల్లి భూమి
యిప్పటికినైన నాజీవ మేలపోదు
యెక్కడా లక్ష్మణా యొక్కడైన బలుక
రేమి సేయుదు నోరామ రామ రామ.

క. నొప్పులిటుల మిక్కిలి పడి
యప్పుడు బాలార్కోదయావసరమునఁ
గొప్ప శుభముహూర్తంబున
జప్పున నీన్యాడె జనకజాత్మజముగాఁ.

జనరంజని — త్రిపుట

ప॥ స రి గ మా ప ద పా ని సా ధ ప-మ రి స రీ గ మ పా మరీసరి ॥స॥
కవలుపుట్టిరి చిన్ని రాముల - కరణిముద్దులు మూటగట్టుచు ॥గ॥

అ॥ స ప మ రీ గ మ పా ధ పా ని స - రి స ద ప మ రిగమపధాపని॥స॥
రవికులంబభివృద్ధిగాంచను - రాగమున మునిసతులు చూడగ ॥గ॥

చ॥ ధ ప మ రి సా రి గ మా ప ధ-పా-ని స రీ గా మ రి స ద పా ని ॥స॥
పవనుడు చల్లగ మెల్లగ-వీ-వగ బద్మంబులు వికసిల్లగ
రిగమా ప ద ప ని స ధ ప మ-స-రీ గ మ పా ధ ప ని స రి స ధ ప నీ॥
స॥
నవసిరదశకలములన-జిరు-నవ్వున జానకీవదనమును మురువగ॥

సీ. అపుడు వాల్మీకమౌని యాయర్భకులకు
జాతకర్మంబు సేయించి సంతసమున
బాలకుశలవాస్తరణ నుద్భవిలుకతన
కుశలవులనుచు బేరులక్కరిలకిడె

క. కేవల సత్యస్వాంతా
ధీవిపుల బలార్కవిజితదితి జధ్వాంతా
భావితసీతాకాంతా
సేవక జనవనవసంత శ్రీహనుమంతా.

మాలిని॥ సకలనిగమవేదీ సాధుగానప్రమోదీ
ప్రకటిత ఋజువర్త్మా రామపాదార్పితాత్మా
ముకుళితఖలకామా భూరిలంకేశభీమా
అకుటిలజనగేయా త్యాగరాజనేయా

గీ. అవధరింపు మయోధ్యలో నవుడు లక్ష్మ
ణాగ్రజుడు జానకీవిరహానలమున
దూలు చొంటిగనొక పూవుదోట కేగి
యెంతయుం దనలోదలడించెనిట్లు

గాంభోజి — త్రిశ్రగతి

ప॥ సా రీ గా రీ స నీ–సా–రీ గ మా ప మ గ రి ॥సా॥
అయోధ్యాధీశ్వరీ–యింతయైనా మనబ్రతుకు ॥క॥

అ॥ పా మ పా ధా పమా–పా మా గ రీ సా నీ ॥సా॥
ఎయ్యెడనుంటివో–ఏమనుకుంటివో ॥యు॥

1. ప ధ ని స రి స గా రి స నీ–దా ప మ గా రీ గ మా
అరయగమనశోకము జన్మావధిగా జేసెనా
ప ని ధ పా ద నీ స రి గ రి–సా ని ధా పా మ గా రి ॥సా॥
పరమపావనీ మనకిటు- వ్రాసెనా కొయ్యదయ్యమయో॥

2. సా నీ సా రి గ రి సా ని–దా ప మ ప ద ని స రి గా
నిండుగర్భిణివి నిన్ను- నేను విడువవలసెనా
మా ప మ గ రి సా రి గా ని–స రి గ మ ప ధ సి స రి ని ॥సా॥
వెండియు మనయాసలెల్ల–బెగ్గిపడటగలసెనా ॥యు॥

సీ. హరువిల్లువిరచి నాయురమునఁ బూనంగ నెగ్గించునప్పుడు నున్నిగ్గనోల్లు
పితాజ్ఞ నడవికై నెడలెనునావెంట దోడెంచునప్పుడు సంతుష్టినిల్లు
బంగరులేడికై బరిమిపి చనుచున్న నాబుద్ధిమతిరి వింతముద్దవెల్లు
దశకంఠుఁజీల్చి తరువాత నగ్నిసాక్ష్యమ్ముగ నరపతిత్యమ్ము వల్లు

నవరసమ్ములకాపు మన్మథునితూపు
మిట్టమీాలను రేపు క్రొమ్మించుదాపు
నిర్మలపవిత్రికిం బ్రాపు నెనగు జేపు
నట్టి సీమాపుగన కెన యెట్టులోపు

ఆ. ఎంచగ భాస్కరాన్వయమును నేచెను మర్యాదమరఁ గ్రిహంబు శాం
తించగ నిర్నరణ్యమునకే బలియిచ్చితిగాని నన్ను బా
ధించెను నీవియోగమును తెంపరి దయ్యమహో మ్మాగాతికీ హా
మృంచును నాకుఁ బ్రాణమువహోదమునుబాంచ కొంటుమ్మిరాచునే.

కేమోదరాగము —— ఖండగతి

ప. సా ని మ గ రీ ; నీ - సా రీ గ మా స ప స ॥ సా।
నిందయును చీకటికే - నీ వేయు జక్కనం
రీ స ని మ గ రి ,, ని రి - సా ని మా గ రి స నీ ॥ సా।
చందమున విరహాముస - గంమచుంటిమి సఖి ॥సం॥

అ॥ మా నీ మ గా మా గ - రీ గా రి ,సా రీ స
ఎందాకసైరింతు - మీాఘోరశోకంబు
రీ గ మా ని స ని ర ని - రీ గ మా ని మ గ రి ॥ సా।
కందెరుఁగని నరకంబుగల్గిఁదాన

ము॥ సా రీ గ మ గ రి నీ - మా గా రి స నీ రి
డెందంబినుమగనే - నిందుంటినిగానీ
గా మా ని స రి ని మ గ - రీ గ రి గ మ ని స ॥సా।
యుందీవెటుబ్రతికెద - వాసవారగి యకటా ॥సం॥

ఉ. అక్కట మానిపల్లెల విహారముసల్పి బిరానవత్తు నం
చెక్కువనమ్మిక న్వదలియంతయు మత్కటినాజ్ఞచే దుదన్
మిక్కిలిమోసపోయితివి నీవతిదుర్భరగర్భ వేదనన్
బొక్కుచునుండి యేమయితివో యడవింబడి జీవితేశ్వరీ

సీ. చెలులకు ననుజూపి చిరునవ్వునందల చూచి గర్వించెద వొక్కమారు
నిరుపమసుందర నిఖిలజగద్వీర యోనాథయని పిల్తువొక్కమారు
ప్రాణనాయక నిన్నుబాసినక్షణమైనయుగమని చెప్పెదవొక్కమారు
ఎడదలొక్కటిగదాయొడళులవేరేలనోయంచు గౌగలింతొక్కమారు
సర్వసద్గుణ పుంజమా చక్కదనము
ప్రోవ నాపూర్వపుణ్య స్వరూపమా మ
దీయహృద్దీపమా యోవిదేహతనయ
నాముజీవంబసీత నిన్బాసినాన.

గీ. ఇట్లుసీతకొరకు నెంతయు బలవించి । రత్నమంటపమున రాముడంత
గన్నుమూసి తనదు కలలోన జానకిం।గాంచి యుల్లసిల్లె గనికరమున.

మారరంజని — చతురస్రగతి.

ప॥ సీ స రి గా మ ప మ గ మ దా ప మా - పా ధ ని సా ని ద పా
మా గా రీ స ॥సీ॥
పోయిన ప్రాణము తిరిగివచ్చిన - ట్లీయెడగన్పడి నాసా జానకి ॥పో॥

అ॥ దా ప మా గా మ గా రి గ మ ప దా - నీ స రీ గ మ గ రీ గా
మా గ రి ॥సీ॥
హాయిగానీదురొమ్ముగుడుచున - య్యర్భకుండుమనవాడా జానకి ॥పో॥

చ॥ గా ధా ప మా గ రి సా ని సా రి గ - మ గ మ ధా ప ద ని
సా నీ ధ ప మ గ ॥సీ॥
నేడేల నీవు పతివ్రతామణి - విగదయెల్లరికి నిష్కల్మషవని

మా ప దా ప మ గ రి గా మా ప మా - గా రి సా ని స రి గ
మ ప మ గా రి స ॥నీ॥

నీయుదారమహిమగన్పర్చుమా - నీవునేనుమరలగలసియుందము॥పో॥

మ. అనయోపల్కవదేమి కోపమ దురన్యాయంబుగా బౌరులెం
తయు మచ్చాశము నీకతంబునను నిందస్సేయుటంబట్టి స
న్నయధర్మంబులు తప్పకుండ జనులన్శాసింపగా గోరనిర్
భయదారణ్యమునందు బోవిడచి యుబ్బంగివిల్లాపించెదన్.

గీ. అనుచు వేమనతెసికనులముంగటిసీత । మాయమవ్వ మరియుమహి
మతో వె
లుంగుచుండినశివలింగమంతటజూచి ప్రణామములిడుచు రాముడునుతిసేసె.

శూలిని - రూపకము.

ప॥ ప మ గ మ ప ధ నీ స రీ స - రి స ని ధ ప మ గా మా ॥ప॥

జయజయ కరుణాంతరంగ - జయజయ శివలింగా ॥జ॥

అ॥ గ మ గ రి గా మ గ రి సా ని - స రి గ మ ప మ పా దా ॥ప॥
జయజయ కామమదభంగ - జయజయ ధవళాంగా ॥జ॥

మ॥ ని స రి స ని రి స ని దా పా - మ గ మ ప ధ ని స ని రి సా
జయజయ జలధినిషంగా । జయజయ విధృతకురంగా
ని రి ని స రి గ మ ప ధా నీ - స ని రి నీ ధ పా మ గా మ ॥ప॥
జయ భవతిమిరపతంగా - జయ యమహృద్భృంగ ॥జయ॥

1. సా నీ ధ ప మ గ రీ స ని - సా రి గ మా ప ద ని స ని - సా రీ
స ని ధ ప మా గ రి - సా రీ గ మ ప ధ పా మ గ
సృష్టిస్థితిలయకారణ - సేవకకష్టనివారణ - దుష్టత్రిపురవిదారణ -
దుర్గాహృదయవిహారణ

మా గ మ పా ధ ని సా రీ - సా ని దా ప మ గా రీ స
నష్టసమస్తవిమోహా - నాగచర్మలసద్దేహా
రీ గ మ ప ధ నీ సా రీ - సా నీ ధ ప ధా పా మా ॥ప॥
పుష్టనృపభరాడ్వాహా - భూతపతిలయోత్సాహా ॥జయ॥

ఉ. పారములేని సంసరణవార్నిధియందు రజస్తమోగ్రహా
కూరనితాంతబాధలను గుందుచు దుర్విధిచేత జీవనా
ధారముగా జరించు నిజదార నరణ్యమువాలుసేయు బ
ల్దారుణకర్ముల౯ సత్కులకళంకులనెల్ల దరిజేచుమా శంకరా.

సీ. అప్పుడు శ్రీరాముని కాలింగమందున వినబడెనిట్టులవిశదముగను
రాముడా నమ్ముము నీమనోభ్రమ జగమంతయు గాని సత్యమ్ముకాదు
నిత్యమానందమునిర్గుణమగునాత్మతత్వమీవిశ్వంబుదన మహిమను
పుట్టించిపోషించి పొలయించునట్టుల నాటాడు నిదిరహస్యంబుజామ్ము
తోడరి నీసీడ జూచి నీవడరనేల। నీవె యీ లోకమంతయు నీకుదప్ప
వేరువస్తువు లేదని విశ్వసించి। సర్వమోహంబులం ద్రుంచి శాంతిబొందు.
గీ. నీకునిశ్చలతత్వంబునెగడు వరకు। గ సుతుతోడుత మన్నొబ్బధమరువబోక
తోడరి ఈలోకధర్మంబునడుపుచుండు। మేలవేమాట లేనెనీపింతనిజము.

చ. ఇటు కలగాంచి మేలుకొని యెంతయు నద్భుతమంది రాముడం
తట గనకున్న మోహము విదల్చిన యప్పరమాత్మతత్వము౯
స్ఫుటముగ జ్ఞప్తి తెచ్చుకొని చోద్యముగా జిరునవ్వునవ్వి ది
క్తటములు మ్రోయ నీశ్వరుని దన్మయతన్వినుతించె నిట్టుల౯.

రఘుప్రియ — ఖండగతి

ప॥ మా పా దా ప మ గ - రీ స ని స రి గ మ ప ద - ని స రీ గ
మా పా మ గా - మ ధా నీ ధ పా ॥పా॥
ఈవే నేననుచు-నిజ్జగము భ్రమయనుచు - నెరింగించితే శంకరా -
ఓ శ్రీ శంకరా ॥ఈవే॥

అ॥ దా పా మ పా ధ ని స - రీ సా ని సా రి గ । మా పా మ గా రి
స ని ధా ని సా నీ స రి గ
నాపంతమాన్ముటకు-నాకిట్టులద్వైత । భానంబు దెల్పితివ - కేవలా
నందమయ ॥నీ॥

చ॥ మా పా ధ నీ స ని ధ - నీ రీ స రీ గా రి । సా నీ ధ పా మ గ రి
గా మా ప ధా పా ॥మా॥
నీ వేపజ బుగుకే - నే నేయుబద్ధంబ - హావిశ్వమంతయు న-హంకార
జన్యం ॥బీ॥

గీ. ఇట్లు రఘురాముండు బరమేశునవలన
దనరుచిగుణ జ్ఞానాద్వైతాత్మతత్వ మొంగి
స్వీయధర్మంబుతోడ సీతనుంచి
న విజయు గల వనములో నొక్కనాడు

సీ. పవనుండు విశ్రాంతిబడురవి తనసినదిశగా దగుకుచిన కొప్పగించె
జానకిసత్కీర్తి సానతోంతరములనిండినయట్లు వెన్నెలలుగాచె
సిగమందమైపగల్పిగురుగప్పి చుడంగుపాంధుల విరహంబు ప్రజ్వరిల్లె
సహజగానకవిత్వశాలిదరికి శుష్కశాస్త్రజ్ఞవలె జక్కసౌరుపూసె
అందముగనట్లుపున్నమసందెమీద। జానకి యునేకతంబున ప్రాణవిభుని
చెంతదానుండకుంటకుజింతబొంది యెడ్తనీరయిట్టులనడల నొచ్చె.

సాలగము — రూపకము

ప॥ సా రి గ మా పా దా నీ - సా నీ ద ప మా గ రి నీ ॥సా॥
కోమలమేఘశ్యామా - రామా మోటు తాళుమురా ॥కో॥

అ॥ పా మ ప ద ప మా గా మ గ-స స నీ స రి గ రి సా రి ని ॥సా॥
సామియుపుడు నీచెంగట - జరియించగ మనసాయెర ॥కో॥

చ॥ గా మ ప దా ప ని దా ప మ - పా ద ని స స స గా రి ।
ఈమధురంబగు వెన్నెల - యీ మలయమారుతంబున్

సా సీ సా రి గ రీ స – ని ధ ప మ గా మ గా రీ ని
సామీ నీతోడనున్న – సఫలమగునుగదా నాకు ॥గో॥

1. దా ప మ ప ద ని స రీ గ రి – గా రి స నీ సా రి గా రి
ఎన్నడు నిమగనుగొందు మ–రెన్నడు నీ ప్రేమగందు
సా ని ధ పా మ ప దా ప మ – పా ధ నీ ధ ప మ గ రీ ॥స॥
నెన్నడు మోహముదీరగ – నీవు నేను గలిసియుందు

మి॥ నీ స రి గా మ పా మ గా – మా ప ద నీ స రి గా రి।
నెన్నడు నీగభీరవా–క్యింపుగ వీనులవిందు
సా నీ దా నీ ద ప మా – పా గ మా రి సా ధ రీ గ ॥సా॥
నిన్నాళ్ళిట్లుండెనునా – దెంత మొండి జీవుడందు ॥గో॥

సీ. శౌరనేమాత్రమె యాలించునటుపు స్తైముషీముడికింబెట్టు ముద్దునేవుఁ
తొలుత న స్మరిపించి పలికించి మైదుష్యి సరసంబు జేసిన జాణతనము
అలదండ శాటపియుంమా బికాల్వల తెన్నున నన్నెత్తుకొన్న కూమిఁ
వామాంకమునను౦చి పట్టాభిషేకంబునందు నాకుం జేసినట్టి గొప్ప
ఏను నెలతప్పినప్డుపిత్యాణమింక । దీచఁగలసంచునీవుబొందినముదంబు
నెంతకనితలపోయుదు నెట్టులోతుఁ। నోముఫలమిట్టులుండెనా రామ
రామ॥

భోగవసంతకము—రూపకము.

ప॥ సా ని దా మ గా రి గా మ – దా మ గా రి సా రి నీ ॥సా॥
రామ బాసియుంటి నెంత – రాతిగుండెదాననో ॥రా॥

అ॥ సా రి గ మా ధ ని సా నీ – రీ ని ధా మ ద మ గ దా ని ॥సా॥
ఈ మ నివాటికలోన – నేలనిట్లు బ్రతుకగంటి ॥రా॥

ప॥ గా ద మ గా రీ స రి స ని - సా రి గ మ ద నీ స నీ ద
ఏమియు బాపంబెరుగని - యింత నిరపరాధురాల
మా ధ మ గా రి గ రి స ని ని - సా రి గ మా ధ మ గ మ ధ ని ॥సా
నామగఁడేల నను విడచె - ప్రేమ నొకింతయు దలపక ॥రా॥

1 రి స ని దా సి దా మ గా మ - ద ని స రి గా మా గ రీ స
జనక జాతనైన నేమి - సకల జగదీశ్వరునైన
రి స రి గా మ ధా మ గా రి - సా ని దా మ గా మ దా ని
యినకులాబ్ధి చంద్రు రాము - నేను గట్టుకొన్న నేమి
స రి గ రి గా మ ద నీ సా - రి స ని దా మ గ రీ గా
అనలము సాక్షిగనా పా-వనతం జూపిన నేమి
మ దా మ నీ గ రి సా సి-స నీ ధ మ గా ధ మ గా ధ మా ధ ని ॥సా॥
జనాపవాదము పాల్పే-సి నన్నిట్లుంచెను విధి ॥రా॥

సీ॥ నాథుఁడంతోడ నన్నలిగినని మాని కట్టిగ నా కానబెట్టినాడు
గాని యిప్పటికైన గరుణించకుంట కేమోహో నా దురదృష్టమేమొ
అంతవానికి బుట్టినట్టి నా బిడ్డలు మధుకరవృత్తితో మనగవలసె
సంపూర్ణభావుడౌ జనకునికీవార్త యెటులు సిగ్గుమాలి పుత్తెంచుదాన
రాము నిక జూడకున్న నే బ్రతుక లేను
చంటికూనల నెడబాసి చావలేను
అక్కటా ద్వంద్వసంకటమయ్యె నాకు
నెద్దియుం దోచకుండె నేనేమి సేతు

క. అని కన్నీర్వెంచెడి తల్లిని గాంచి కుశలవుల్గ షించి కనికరం
బున వింతయు సందియముం బెనయగ నిట్లనిరి దిగులు మిగిలిన మదులన్.

ధాతువర్ధని—త్రిపుట.

ప॥ సా ని ధా ప మ గా మా పా ధ ని - రీ స రీ గ మ పా ధ నీ రీ ॥సా॥
ఏలనేమాయమ్మా నీవిటు - లేడ్చుచుంటివిపల్కు - మాతో ॥నే॥

అ॥ గా మ ప మ గా రీ స నీ ధ ని-సా ని రీ గ మ గా రి సా రి ని॥సా॥
చాలునిక గన్నీరువంచకు - చాలు మాకును శోకమయ్యెను ॥నే॥

మ॥ పా మ గ మా ప దా ని సా రి స - నీ స రీ గ మా పా మ గ రీ
మేలుగజాలినంత భిక్షము - మేముసేసుతే లేదనియో
సా రి స నీ స రి గ మ ప మ గా-రీ స నీ ధ పా మా గ మ ప ధ నీ రి॥సా
మేలిమిలేక నినుముసలివాల్మీకి తాతయేమైన, గసరినాడా ॥యే॥

1. స ని ధ పా మా గ రి గ మ ప ద ని - సా రీ స నీ దా ప మ్మా
మరియు నీవేడ్చినను నిజముగ - మాతోడుసుమ్మా యమ్మా
స రి గ మా పా ధ ని స రీ స ని-స నీ దా మ ప మా గ రీ స ని
సరిగమాప్రశ్నముల కిప్పుడు - సమాధానము మాకు దెల్పుము
రి స ని ద మా పా ధ నీ సా - రీ గ మా గ రి స నీ ధ ప మ గ
పరువుగ నమ్మొక్కరైనన్ - బ్రాహ్మణాధముననైన పిలువరు
రి స రి గ మా ని ద మ ప ద-నీ సా ని ధ పా మ గ రీ స ని॥సా॥
గురుతుగ మాకుం దండ్రియు గుల-గోత్రంబులు లేవని జెప్పెద॥నే॥

౭, ఇట్టులడిగెడు బాలుర కింతియెద్దియైన ననలేక వాల్మీకమౌనిదరికి
జేరి కొనగోట వాల్గంటినీరు దెసలజిమ్ముకొనుచు డగ్గుత్తికం జెప్పెనిట్లు.

పావని—మిశ్రగతి.

ప॥ రీ సా నీ దా పా మ గా రి - సా - నీ సా రీ గా మా ప ధా నీ ॥రీ॥
ఎన్నాళ్ళు సైరింతునండ్రి - నే - నీ శోకాగ్నిం బొర్చుచుండి ॥మొ॥

అ॥ పా మా పా పా ని నా–నీ గా రి స ని దా ప। మా పా మ గ రి
సా ని – ద ప మా ప దా ని సా॥
పన్నెండేండ్లాయె నా–పాపినుసనెడ బాసికన్నారనిక నాథు–గననోము
నైతినా॥ యె॥

చ॥ దా . మా గా రి స ని స గ రి–గా మ పా ధ నీ స . సా ని॥
నన్ను గన్నర్భమునియొకరీ–చిన్నికూనలుం దమయమ్మనే।
గా రి సా ని స రి గ మ ప ద ని – సా నీ ధా ప మా గా రి సా ని। రి
ఉన్నగోత్రము చెప్పమునెవర–యీయుత్తరం బిచ్చుదాన॥ న॥

1 మా ప మా గ మా ప దా పా – దా ని – రి స నీ ధ ప మా గ రి సా।
బాసజేసినావు కావా – నన్ను – పాపినాథుని గల్పరావా।
నీ స గ మ ప మ పా దా–ని–సా ని దా ప మా గా మా గా।
గాసిబెట్టుచు మునిమిన్నా–నీ–కన్న నాకేదిక్కోయన్న।
రి స నీ ద–పమ–గా మ ప ప ని సా ని। సా ని సా ప మ పా ధా – ప
మ గ మా ప దా ని॥
ఆసబెట్టి–యును–రానినింతకునాథు।గాసింపనమపసు–గనుగ దేమి సీకు।
సా రి గా రి స ని స రి గ –గా ప మ దా ప దా నీ స ని।
వాసిమీరంగ గుశలవుల్–బంపుమా నాదుపుట్టినింటికి।
గా రి స నీ స రి గ మా ప దా – ని స రి స ని ధ ప మా గ రి స ని॥ న॥
నేసదుపాయమునన్నైననే–నిపుడెసుఖముగజచ్చి బ్రతికెద॥ న॥

ద్వి॥ అనియేడ్చుసీతతో నర్భకుల్గూడ–ఘనరోదనముసేయుగాంచి మౌని।
2 తానుగూడంగంటతడిపెట్టి ధైర్య।మూనుచునుదక్కటుంబనియెనాయమకు।
3 ఓయమ్మశోకంబునుడుగుమునీవు। నీయాత్మజులతోడ నేనువయోధ్య।
4 కరిగియుపాయంబునరసి రాముండు। తిరిగినిన్ బిల్పించుతెన్నుబన్నెదను।

5 సైరించియుంకను సంయమీంద్రులకు। నారయగా నసాధ్యంబెందు
గలదు।

6 అనుచుబాలురగొనియమ్మునియేగె। గొనకొనిమంచి శకునములు రేగె।

క॥ శ్రుతిపంజరంపుచిల్కా- సతత శ్రీరామునామసాధనశుల్కా-
తతలంకానగరోల్కా-।గతలౌకికదుష్కల్కా-కరువలిమొల్కా-॥
మంగళమహాశ్రీ

పండనుచు భాస్కరుని-బట్టుటకు లేబురిటి-పాపడవుగా నిగిరినావా।
పండుపుగ సీతకు శు-భంబులను దెల్పి సుర-వైరిపురికగ్గిడితివా।
కొండలనురోమముల-కున్ముకులుగా చుకొని-గొప్పకడలిన్నిసరబోవా।
మెండుగనురామునకు-మేల్సలిపికీర్తిగొను-మేటిహనుమంతుడవునీవా॥

వ॥ దేవా। యవధరింపు మిట్లు కేలకు వాల్మీకుండు ప్రభాతంబున నయోధ్యా సమీపంబు జేరి కాలోచిత కృత్యంబులందీర్చుకొని తమయమ్మనూటగట్టి యిచ్చినచల్దిభుజించి సేదదేరిన కుశలవులంజూచి యన్నలారా మీరు కిన్నరులు సరిగ శ్రుతిజేసికొని నేజెప్పిన రామాయణంబు సార్థకంబుగ నిష్ఠురంబున బ్రీతివిశేషయుంకు దాహశాంతికై యావుపాలుమాత్రమడిగి గ్రోలుచుం బౌరులవీనులకు విందొనర్చి సంజప్రొద్దుననిటకు మళ్ళిరండని యాజ్ఞయిచ్చినవల్లెయని యబ్బాలకులుతుమ్మెదరొదమాడ్కి దంతీనాదంబులు మనంబుల హెచ్చరింప గోయిలలు మోగునట్లు-నెమలిమ్రోయు భంగి - నొల్లుపేలుగరణి - తారాజువ్వలెగయులాగున - కింకి పావురంపు మొగ్గలతీరున-మేల్బటాసా మొనర్చినగతి జక్రంబులు దిరుగుచాడ్పున - పిగ్గూపాసిల ఖదమువలె-నరబ్బీగుర్రంబులను డాంబాజీపసందున నేపాళపుబుంగలూదునట్లు-నీటిపైవిసరిన పూచిల్లపెంక లెగురుగమనికర-సన్నజాజులు జల్లుతెరంగున-గపురంపుటనటిపండ్లొలచుభంగి - మలయమారుతము వీచుసొగసున-గొండపక్కల మాటిమాటికి హెచ్చుతగ్గులం బొర్లిపడిసుడిగొని రేగు సెలయేటి కెరటంబుల విధంబున - బూలచెండ్లాడుబాలపున - గవ్వలు గిలకరించురీతి దేనియలూరుతెన్నున - జిత్తజల్లుబాగున - బన్నీరొలకుపోల్కి - పండువెన్నెలగాచుపోడిమి - నమృతసారంబుగరిమ నిరుపమానందంబుగ బల్లు

రాగభేదంబులం ద్రిప్పి గ్రామమూర్ఛనలొప్ప -- జెక్కు-తాళంబుల
దశప్రాణంబులేర్పడం బ్రస్ఫుటచ్ఛందో వ్యాకరణార్థంబుల నవరసం
బులుట్టిపడ వాకవాకల శ్రీరామచరితంబు బాడుచుండ గొందఱవడి
నిశ్చేష్టులగువారును-దత్తత్ప్రానుసారంబుగ నానందపరవశులై గంతు
లిడువారును-మూకమూకలుగ వెంబడించువారును - జూపులు ద్రిప్ప
జాల కచ్చెరువడి చూచువారును - మనుజమాత్రులకీ దివ్యశారీరంబు
లెట్లుండుననువారును సంగీతసాహిత్యంబు లొకదాని కొకటి మీరి
యపూర్వంబులై జగదేకమోహనంబులై యున్న విప్పసికూనల కెట్లు
లభించెననువారును - భళి భళీ యాశ్చర్య మాశ్చర్యము వయస్సొకప్ప
రూపురేఖలకు శ్రీరామునకు వీరికి నించంతయుం భేదములేదిదేమా
యయో యనువారును - లోకాపవాద మోర్వక విసర్జించుటకు గర్భిణి
యగు జానకి నడవిపాల్సేయించెను గాని యాపెయెల్లో దైవవశంబున
బ్రతికినిస్సందేహంబుగనిప్పిల్లలం గాంచెనను వారును - మొదలుగా పౌరు
లద్భుతామోద సంశయంబులు ముప్పిరిగొన వెనురాగ నబ్బాలురు -
కొంతతడవునకు గోటగుమ్మము జేరి గానమోహితులై మన్మమందు
జల్లినట్లు మైమరచియున్న ద్వారపాలకుల నిరాటంకముగ గడచి రాజ
సభకు సమీపించి క్రమంబుగ రసగుళ్ళిన మధురకంఠనాదంబు లేక గు
సర్వప్రాణుల నొక్కుమ్మడి నానందపూర్ణుల్జేసిన నొకంతటికి
రాముడత్యద్భుతంబున నబ్బాలకుల కెదురేగి యుచితాసనంబులం
గూర్చుండబెట్టి వారల కిట్లనియె

రసికప్రియ—రూపకము

ప॥ దా పా మా గా రి స ని ధ - ని స రీ స ని ధా ప మా గ ॥దా॥
ఏయూరెవ్వారి తనయు - లెరిగింపుడు బాలురార ॥మే॥

అ॥ మా పా మ గ రీ సా రి గ - మ ప ధ పా మ ప ధ ని సా ని ॥వా॥
మీయాకృతి మీగానము - మిగుల నద్భుతముగ నున్న ॥వే॥

మి॥ గా మ ప ధ ప మ ప దా ని స - రీ గా మ ప ధా ని సా ని
ఏపధిపుని చారితంబిది - యెవ్వారు రచించెనిది

రీ స రీ గ మ ప మా ధ ని - సా ని ధా ప మా గ మా ప ॥దా॥
హాయిహాయి మిముగాంచిన - యమ్మ యెంత ధన్యురాలో ॥యే॥

1 ప మ ప దా మ గా రి సా ని - సా రి గా మ ప మ దా ప మ
మముదరిచపజేయనిట్లు - మారువేసమున వచ్చిన
ప ద ని స రీ స ని సా ని ద - ని రి నీ ధా నీ స నీ ద
యమితదయాంబుధులౌ హరి - హరులో మీరన్నలార
ని స రీ గా మా పా ధ ప - ధా ని సా ని రీ స నీ రి
అమర న్మర్త్యలోకంబుల - నైన నేల జాలుమీకు
స ని ధ ప మ గ రీ స నీ స - రీ నీ గ రి సా ని దా ప ॥దా॥
శ్రీముమెరుగని బ్రహ్మ కావి - కౌపీనము లేలగట్టె ॥నే॥

౨. అనుచాశ్చర్యమునన్ముఖ్గిన రాముని కీర్తులనిరి కేల్మోడ్చి ప్రలికెనో
వినయమువిూరగగుశలవు .. నూన వాల్మీకుని న్ప్రీకందరుపోగ డక .

విశ్వంభరి—ఖంఢగతి.

ప॥ స రి గా మ పా మా గ - మ ప దా ప మ గ రి స ని-ధ ని స ని
దా ప మ గ రి - సా రి నీ సా రి గ రి ॥స॥

వినుమయ్య మాయూరుమునిపల్లెయిచటికొక - దినము ప్రియాణము
వల-దిక్కు-నందున్నయది ॥వి॥

అ॥ ప మ ప ధ ప మ ప గా మ - ప మ గ రీ సా రి స ని - స రి గ మ
ప ధా ని స ని - రి స ని దా ప మ గా రి

జనకునెరుగముగాని-జనవిమాకుంగలదు - సౌదరముమువెలుచు కొక-
మునలిగడ్డముతాత ॥వి॥

మి॥ స రి గ మా ప ధా పా - సా ని రి సీ ధ మ గా - మ ప దా నీ సా
రి ని - గ రి ని ధ ప గ రి ప ధ ని ॥ప॥

మునురచించినేపెశా-న్మ్రకసపాయము॥ఘనమైన శ్రీరాముని-కథ
యట యది నిజముగ ॥వి॥

గీ అనుచు ముద్దుగొల్లునయ్యభ్రాతులను నం। తఃపురంబులోని తల్లులు
మొన
లతివలకును జూపియధిపుడద్భుతమున। బొంకుమనగ వారు పాడిరిట్లు

వరుణప్రియ-రూపకము.

ప॥ గా మ పా ధా ప మా - గా రి సా ని సా గ రి ॥గా॥
ఇంక జాగేలనే - యింతి సైకజాలనే ॥ఇ॥

అ॥ నీ స రి గ మా ప మా గ - ధా ప మ గా రి ని సా ॥గా॥
పంకజాక్షీ నీమనోవి - పాసకిమారానటు ॥ఇం॥

చ॥ రీ గ మ పా ధ ని సా గ ని - సా రి గ మా ప మ గ రి స ని
జంకెన నిప్పలిమినప్రతి - సల్పగశాపము కతినున
ధా పా మ గ పా మ గా రి - సా ని ధ ని స రి ని గా రి ॥గా॥
శంకింపకున్ను నీదు - కింకరునిగ నేలుకొమ్మ ॥ఇం॥

1. పా దా మ దా పా మ గ రి - గా మ దా ని దా పా మ గ
త్రైలోక్య పీఠుండనగు - రావణుండ నేనెక్కడ
రీ గ మా ప మా గ రి నీ - సా రి గ రి ని సా రి గా మ
వేగిరి పస జాలని యా - పేదకును రాముడేడ
దా ప మా గ రి గ మ గా రి - సా ని స రి గ ధా ధా ప మ
చాలు జాణతనము లేని - చక్కదనము నీకెందుకు
ధా ప మా ప పా ని సా ని - గ రి స ని రీ స నీ ధా మ ॥గా॥
మేలొ నిన్నకోరి - [illegible] ॥ఇ॥

గీ. ఇటులఘోరమిాన మెగకుమ్ర్వచోయ్యారి । మునను బోంవిరుచుకొనుచు వదరు
వానివంక గడ్డిపరక నొక్కటిబెట్టి । పరమసాధ్విసీత పలికెనిట్లు.

దేశాక్షి — రూపకము.

ప॥ సా రీ గా మ ప ధా సా - సా నీ దా మా గా మ రి ॥సా॥
రామా రాక్షసభీమా - బ్రోణేశా యెందుంటివి ॥రా॥

అ॥ దా మా గ మ రీ స రి గ మ - పా ద సా ని ధ రి స నీ ద ॥సా॥
ఈ మూర్ఖుడు కారులరుచ - నెల్లుసైచి బ్రతుకుదాన॥ రా॥

మి॥ రీ గ మ పా ద స ని దా మ - గా మ రి స రి గా మ ప దా
వేమరు నగ్గదరి దుర్భ్ళ్య - వెర్రిమినతపోలికని
సా ని ధ రి స నీ ధా మ గ - మ రి స రీ గ మా ప ద స రి ॥సా॥
తామసుడిటు నాచెంగట - తనబడాయి జూపెనహా॥ రా॥

1. ప ద మ గా మ రి సా ని ద -స రి గ మ ప ధ రి స నీ ధ మ । ప ద స ని దా మా గ మ రి స - ప స రీ సా ని ధ మా
పరమనీచుడు వీడెట-పరమపురుషుడవు నీవేట । సరియగు నామెర్గు పురుగు జగతినూన్యాన్యనింతో
గ మ రీ స ని దా సా రీ - గా మ పా ద సా ని ద మా । ప ద స రీ॥సా గా మా రి స నీ - దా మ నీ ద మ గ మ రి స రి ॥సా॥
దురితాత్మకుడీసాధు - ద్రోహిరాక్షసాధముడుక । నిరుపమసౌందర్య నిధీ-నీమహాత్మ్యమెరుగ గలదె ॥రా॥

గీ. అనుచు బరమసాధ్వియగు సీతపల్కిన । నంట వెరచి రావణాసురుండు
మరలెనిటులబాముచిరుతలగనిశాంతి । యని యెరాముతోడ నప్పతిమున

మలహరి — త్రిపుట.

ప॥ రీ మా ప ద సా ద పా మా-గా రి సా ధ స రి మ పా దా మ ॥రీ॥
అన్నాకనుగొంటివే యిూ - చిన్నిచారలను సిరానించి ॥ రు॥

అ॥ పా ద మా ప ద సా ధ రీ గ రి–సా ధ పా మ గ రీ స రీ సా ॥రీ
ఉన్నవన్నియురూపురేఖలు – నిన్ను సీతనుబోలియేమో ॥య॥

చ॥ రీ మ ప ద ప మా గ రి సా ధ రి–సా రి సా ధ సా రీ గ రి స ద
కన్నుగవలుకాటుకపుల్లుల–కన్నమిన్నలై జానకివలె
సా రి మ ప ద ప మ గా రి సా రి–స స రి మ గా రీ మా పామాగా రీ॥
నన్నెయుమిగిలిన యంగసౌష్ఠ–వమునకు నీతీరే నీయుచ్చే ॥య॥

1 దా ప మ గ రీ స రి స ధా రి– సా రి మ ప ద మ పా ద సా ద
ఎంతపనిజేసితివి తండ్రి యింతిఁ దవ్వులకప్పగించి
రీ స గా రి సా ధ ప మా ప ధ– సా ధ పా మ గ రీ స రీ ప మ
యోంతజెప్పినం బిలిపించక–సోనవాతలకోడియుంటివి
గా రి సా రి మ ప దా సా ధా–రీ స గ రి స రీ సా ధా ప
కాంతయస్త్రియిలు పుట్టిల్లు – గాని యడవిలో నీశ్యాడ
మా పా ద స రి స దా ప మ గ రి–సా రి ద సా రిమా పామాగా॥రి॥
చింతాంబుధిపడి నామరదలు – జీవించుటెట్టుని పన్నెం ॥జేగ్లా.

గీ॥ అనుచునంతఃపురంబున నతివలెల్ల
నెంతయుం జానకింగూర్చి యేడ్చుచుండ
నెడదనీరయి రాముడుంబుడుతల దెస
బలుమరుంబరికించి యిట్టులదలంచె

యూగప్రియ — ఖండగతి

ప॥ ని స రీ స నీ ధ పా–మా గ మ ప ద మ పా ద ॥అ॥ ప మ గా రి
సా రి గా–మ ప ద నీ రి ని సా ; ॥ని॥
అన్నియేమోకాని యిటా – యభ్రకులగనినంత ॥అ॥నెనరోనరింతగా–
బోదలుచున్నదిప్రేమ ॥య॥

మి॥ గ మ ప ద నీ ద పా మ - గా రి స రీ గా మా-ప దా ప మ ప
దా నీ-సా రి స ని ధ ప మ గ రి ॥ని॥
పదపడియిక శాంతి - బలికినయట్లెనూ । విదేహసుతయేను - పిల్లల
గనదగినది ॥య॥

1. ప మ గా మ ప ద నీ స-రీ గ మా ప ద పా మ । ప ద ని సా రి స
నీ ద - పా మా గ రి స నీ రి
కుడిసైపదరెనేత్రి-కోణమిప్పుడు నాకు । కడుదయన్విధియుంచి-గావిం
చునో కో నాకు

స ని దా ప మ గ రి గా - మ ప ద ప మ గ రీ గ మ
ప ద నీ సా రి స నీ - ద పా మ గ మ గ రి సా ॥ని॥
వడినిబ్బుకుతలునా-కోడుకులనుచు సీతయు।నడవిన్నాయిగను-న్నదం
చువినగలనో ॥య॥

గీ. అంతద్వారపాలు డధిపునితోననె । ప్రభువయిదిగో చూడుమౌ రులెల్ల
దమకుజేయువిన్నపమి దెయనుచు బత్రి మిచ్చెదాని రాముడిట్లు చదివె

సీ. స్వస్తిరామానీకు జగదేకవీరుండ నిష్కళంకచరిత్ర నిరుపమాన
ధైర్యమందర సత్యధర్మ స్వరూప సత్యపరాక్రమా కరుణాబ్ధినిఖిల
దుష్టసంహార శిష్టరక్షణాలోల యాశ్రితమందార యవధరించు
ఒడలెఱుంగని చాకినుడినమ్మినిర్మలనీతి రాజ్యంబు నెరుపగోరి

పరమసాధ్వియు బూర్ణగర్భవతియైన
జానకి న్విధవశమున గానలోన
నీవు విడిచిన మొదలు సువృష్టి లేదు
గనుక యాపెనునీ వేలుకొనుము మరల.

గీ. అట్లు చదివి రాముడా బాలగోపాల
ముగను పౌరులెల్ల మొనసి కోట
చెంతనుంటజూచి చిరునవ్వుతో లక్ష్మ
ణునకు నిట్టులనియె జనులజూపి.

హాటకాంబరి — రూపకము

ప॥ పా మ గ రీ స ని ప రీ స-ని ప రి గ మ ప ధా ప మ ధా ॥పా॥
నెమ్ముడాయిరాజనము సేయు — తగవు బరికించితి నా ॥త॥

అ॥ నీ స రి గ మా గ రి స ని-ప రి స ని ధ ప మ గ ప మ గ మ॥పా॥
సమ్మతించబ్రిజానుమునను — సలుపవలయు గాక నృపతికి ॥స॥

చ॥ పా మ గ రి స ని స రీ గ మ-ప ని ప దా ప మా ప గా మ
సమ్మతిముననుముసఁజెలైను — జనిమనా [illegible] ప్పవేగ
పా ధ ని సా॥ని ధ ప మ గ రి-గా మ పా మ పా ప దా మ ॥పా॥
నెమ్మని నీవదినెరిబను — నీవు వేమ [illegible] తెమ్మ ॥నె॥

1 ప రి గ మ పా పా ప మ గ రి-సా రీ ని స రి గ మ గా రి
ఇనకులమును బట్టిరిశని — యుగ్మళ్ళను వనిలోనె
స ని ద ని రి స ని ధ ప మ గా — మా ప గా మ రి గ మ పా ద
వనమున శుభశకునములుగా — బట్టిపిలిచి బ్రీతికి యుంచు
ని స రి గ మా పా దా నీ-స ని దా ప మ గా రి సా ని — స రి గ రి
గా మా ద ప దా-ని ప ప మ పా గా మ రీ స ॥పా॥
ననుకొనెదనన్నెనే స-త్యవరాక్రియుశాలిని నిజననుతసంతానముతో
జనకజనని నేరుగా ॥నె॥

సీ॥ ఇట్లు లక్ష్మణుబంపించి యొల్లవారు। సిలుగుశలపులుచేసి రాము
డాత్మచరితంబువినుచు వెంతటముని। పల్లెలోపిల్లబ్బంగివనరనొచ్చె

శ్యామలాంగి — రూపకము

ప॥ సా రి గా రి సా నీ — సా రి గా మ పా మ గా రి ॥సా॥
ఏమిసేయుదునో పాపి—నేనునొద్ద కేగిమానిని ।యే॥

అ॥ సా నీ ద పా మ గా రి స-నీ స రీ గ మ గ రి నీ ॥సా॥
నాముద్దుమొగంగని — నాథుడెట్లు తలచునో ॥యే॥

మి॥ పా ధ ప మా పా ధ నీ స-రీ గ రీ స నీ దా మా। పా ధ ని సా రి గ
మ గ రి-సా నీ ధ ప మా గ రీ సా॥

పామరలోకాపవాద-పాతకిల్లెనో లేదో। వానుభుజంబసరేకునా-భా
గ్యాంబికవంటునో ॥మే॥

1. ప మ పా ద ప మ ప మా గా-రీ స నీ స రి గ మ ప ద మ
మునుపంతటి యెడబాటుఁ బొందినయైన మలవిభుని
గ రి స ని సా రి గ సా రీ-దా మ ప దా పా మ గా రి
గనినటులిప్పుడు రాముఁ-గందునో నాపుణ్యమే మొ
స రి గ రి సా రీ గా రి స-గ మ ప మ దా ప మ గా రీ। స ని స రి
గా రి స నీ స రి గా మ ప మా గ రి సా నీ ॥నా॥

మనసునకేమో ధైర్యము-మరిమరి బుట్టుచునుండెఁ। గనుబడుచున్నది
సర్వజగంబిది రామమయంబై ॥మే॥

సీ॥ నాథునింతోడ నన్నలిపించో నీకు భూదేవి ముత్యాలముగ్గువైతు
సూర్యుడా రామునిజూపుమా నీకు గానెకుగోపుపాలాగింపసేతు
వరునిఁగూర్చుము తిరపతీశ్వర నీకు మొహరులనొక కోటిముడుపు
దాతు
ననువిభునింజేర్చు కనకదుర్గా నీకు గరిసెకు సన్న చెందిరముపూతు
ననుచు వేల్పులకుఁ బ్రొక్కు బెనిమిటినగు। వర్తమానంబుగోరి నల్వంక
లరయు
శకునముల్మించిగాజూచి. సంతసించు। జానకియుటుండ నటకు లక్ష్మణుడు
వచ్చి॥

సీ॥ పిసుములమీరి యుపేక్షింపబడు నెరికొనలందము ముస్వైపు చినుకుతోడ
సంతతబాష్పపరిచారతన్మ్రసిజాడలు వడి నాడు చెక్కిళులతోడ
అన్నపానసుఖంబులంటక కళదప్పి మిక్కిలి చిక్కిన మేనుతోడ
నలుదస్లగాటుకపులుగులబెర్లింపదాడరిన బెమరుకందోయితోడ

స్నానమయి నారచీరెను సగముగట్టి
మిగిలినసగంబు శోకపావమీవనార
నైచి నిలుచున్న సీతనుజూచి కొంత
వడికి రామానుజుడు పొల్పెపల్కె నిట్లు

సేనావతి — చతురశ్రజాతి త్రిపుట

ప॥ దా ప మ గా రి స – నీ సా రి గ మా । పా ద ని సా నీ-దా మ
ప గ మ్మా ॥దా॥
రాముడునీవగు-పారిణేసు ఇకీసుర్యుక్కనవిన్ను-నక్రమ్కెనెవమ్మా ॥రా॥
అ॥ పా మ పా దా మ-పా ద ని స రి స॑రీ గా మ గ రీ-స ని దా ప
మ పా ॥దా॥
భూమిజాననున్న – బోల్చులక్ష్మణుడనామోవమునో॑నరుదెంచుము
శ్రీ ॥రా॥
మ॥ మా ప ద నీ స రి గ రి సా గ రి నీ-స గ రి గా మ పా మ గా
రి గ మ పా
పామరనింద యినకులంబుకుగా-వదితె నిన్నినాళ్ళకీశు కరుణగా
ధా ప మ పా ద నీ స ని గా రి-సా ని ధ ప మ గా రీ సా రీ గ
మ ॥దా॥
వేమగునోముపండె నీగన్న-సిల్లలెచటునున్నానో తెల్పుము ॥రా॥

గీ॥ అనుచు దారసిల్లు నాలక్ష్మణునిబోల్చి
పొలతి యుక్కుతింబుమోదక్షేవ
ములు మనంబునందుముప్పిరిగొన గొంత
వడికి నతసిందోడ బలికెనిట్లు

దివ్యమణి — రూపకము

ప॥ దా ప మ గ రి నా నీ స రి-గా మా ప మా ద పా ॥దా॥
రాము కరుణ యున్నాళ్ళకు-నామీదవచ్చెనా ॥రా॥

అ॥ మా ప దా ప మా గ రి సా - నీ స రీ గ మా ప మా ॥దా॥
కామకోటి సుందరు నా-కాంతునింక జూతునా ॥రా॥
చ॥ దా ప మ గా రి సా రి ని స - గా రి స నీ ద నీ
పామరలోకమాను నప-వాదయుడెంగెనా
సా రీ గ మా ప మా గా - దా ప మ ప ద నీ రి నీ ॥దా॥
నామంచితండ్రి నాకీ-నాటికి శని యూడెనా ॥రా॥
1. ప మ గ రి సా నీ దా ని స - ని స రీ గ రి సా రి గా
పతినెయు నాచెల్లెండ్రు మ-రదులందరు సేమమా
ద ప మ ప మ గ రి స నీ స రి - గ రి స ని స రి గ మ గా
సదయుడ మనపురమందలి - జనములెల్ల సుఖులా
మ ప ద ప దా నీ స ని దా-పా మ గ రీ స నీ స రి గ
పదపడివాల్మీకియునా-బాలుర యోధ్యకేచరి
ధ ప మా గా రి స నీ స రి-గా మా ప మ గా రి స రి ని ॥దా॥
పదమావేగమెనాథుని-పాదంబుల ముద్దిడవలె ॥రా॥

గీ. అప్పుడు మునిపల్లెలో నున్నయువిదలెల్ల
మిగుల సత్కృతమంది సౌమిత్రిచేత
సకలవృత్తాంతము నెఱింగిన జనకజాత
కనిరి భయభక్తుల న్మీరియతివినుడమున

జ్యోతిస్వరూపిణి—రూపకము

ప॥ దా నీ సా నీ ద ప మా-ప ద ని స రీ స ని ధ నీ ప ॥దా॥
అమ్మా మన్నించుము ని-న్నలతిగజూచితిమింతొల్లి
అ॥ మా ప మా గా రీ స ని దా-నీ సా ని రి స ని ద ని ద ప ॥దా॥
ఇమ్మగశ్రీరామునకీ విల్లాలవనుచు దెలియక ॥య॥
చ॥ పా మా ప ధ నీ సా రి స-రీ గ మా ప ధా ప మ గా రీ స ని ధ
ని స ని ధా ప మ-గ మ ప ధా ప మ గా రీ ని ॥దా॥
ముమ్మాటికిని-బోలిన-ముగ్గులూరుపుణ్యసతికి నెమ్మనమున స్మరి
యించిన-నిఖిలపాపములుంబోయు ॥స॥

1. పా మ గా మ పా ధా ని-సా ని దా ని స రి ద ని ద ని
ఏమిపాపమోకాని - యింతదానవని యెరుగక॥
దా ప మా గ రి స ని దా-నీ సా రీ గా ప ద మా
యేను నిన్నుజుల్కనగా - నిన్నాక్లిష్టంజూచితిమా
గా రి స ని ధా ని సా ని ద - పా మ గా మ ప ధ ని సా ని రి స
ని రి సా ని ధా ని ప - దా మ గ మ ప ధ నీ స ని ధ ని ప ధా॥
నీమగనితోడహోయిగ - నీప్రఖ్యాతముగనుండుమోమగువ మాకు
నీవలె-నత్తమాసఖియుకొట్టి దొరుకునె ॥య॥

సీ॥ శాభాసురామునిసతివటే నీవని - మెచ్చి దీవించెయుపవిదొకతె
నెచ్చెలీసన్నికనేనెప్డుజూతునోయని కంటనీరిడెనతివయొకతె
సికదువ్విముడివేసి చీరగట్టించబొట్టిపసపుగుంకుమకానుకనొసగెనొకతె
చెలియరోయీజంతికె కుశలవులకుబెట్టుమూయనియొడిగట్టెనొకతె
యిట్టులత్యంతమోదంబు లెసగివిశ్వ
జాలకుండిన యమ్మానిసతులకెల్ల
తనకు సౌమిత్రి దెచ్చిన ఘనవిభూష
ణంబులంబంచియిచ్చి సీతమ్మ మునియె

శాంతామణి — త్రిశ్రగతి

ప॥ పా మ గా రి సా ని స రి గ-దా నీ సా నీ ద ప ధ మ ॥పా॥
అమ్మలారవందనమిదె యూహో బమ్మెర్ల విభూషు ॥వ॥
అ॥ సా ని ధ పా మా గ రి గ మ దా మ గా రీ స నీ స రి ॥పా॥
సమ్మతినాపిల్లలను - జాలప్రేమించిపెంచిన ॥య॥
మి॥ దా ప మ పా ధ ని స రీ స-రి గ మ ప మ గ దా మ గా రి
సా ని స రీ గా మ ప మా-ప ద ని సా ని దా ప మ గ మ ॥పా॥
నిమ్మసిరాఘవుబోసి నిరతము పరిచర. చేసి। యిమ్ముగరక్షించిరిపా
-ఋణముమునాకుదీర్చనరమె ॥య॥

1. సా ని దా ప మ గా రి స ని-స రి॰గ మా ప దా మ గా రి
అట్టికష్టసముద్రమున - నడిగి సన్ను దేల్చి
సా రి ని సా రి గా మ గ రి-దా మా గ రి సా రీ నీ
పుట్టిలుకన్న నెక్కు-వగ-బోషించినమీయూరికి
సా రీ గా మా ప మ గ రి-స ని రి నీ ద పా మ గ రి స
కట్టానేనెల్లమరువ-గలను బ్రాణమున్నవరకు
నీ స రి గా మ ప గ మా ప-దా మ నీ ధ పా మ గ రీ గ మ ॥పా॥
మెట్టిన నేటికొకసారి మిమ్ముజూడవచ్చెన నిచ్చటి ॥క॥

క. మునిసతులయొద్ద సెలవిడు
గొనిజానకి మరదితోడ గొబ్బునరథ మె
క్కెను విడప నయోధ్యను రా
మునిగని వాల్మీకిపూజబొంది యిటులనెన్.

నాసికాభూషణి-న కీ. గతి.

ప॥ సా ని ద ని స నీ ద ప ద ని దా ప మా గ -రీ సా ని రీ స ని ధ
ప మా గ మ ప ధ ని ॥సా॥
రామసుగుణధామ యినకులాబ్ధిసోమ - యీముద్దుపిల్ల లెవకొనికు
దెలియున॥రా॥

అ॥ సా రి గ మా ప దా ని సా ని ధ ప మా గ-మ ప ధా ని పా ద
నీ ద ప మ గ రీ స ని ॥సా॥
వేమరువీంద్రుడునీచరిత్రజవులూర-వినిపింప్రజేమబొందవిమవకుంటివి ॥రా॥

చ॥ రీ గ మ గా రి స।ని ద నీ స ని ధ ప।మ పా ధ నీ స ని।రీ స ని రి
ని । దా మ ప మా
శ్యామలన్గనము భుజసాక్షవముపాలు చాలునీంపుమౌగరములు।ముం
గురులు

గా మ ప దా ని రీ స ని దా ప మ గా రీ స ని సా రీ గా మా
పా ధా ని రి ॥సా॥
వేమాట లేలనిక-వలపిల్లలునీయచ్చుగనున్నానో లేదోచూడుము॥రా॥

1. ప మ గ మ ప దా ని స ని దా రీ స ని రి స- ని ద నీ ద ప మ
గా మ పా ద ని స రి స ని
కనుగ వల్లీ కెవరినో పోల్చుకొనుము- ఇసాధ్వి యగు సీత నేలవిడిచితివి

ద ని ప దా ప మా గ మ పా ద నీ రి స ని-గ రి సా ని ధ ని స
రీ స ని దా ని ధ ప మ
జగపతివిజంబుగ వీకునీ సుతులు-సహజాస్త్రవిభవులన్నిటనికునములు

చ॥ ప ద ని స రీ గా మ గ రీ సా ని దా నీ ధ ప మ-గా రి గ మ ప
దా ని సా ని రి ని
కనుగొనుమాంవిరలనీజన్మసాఫల్యముగనం-కతెలను జేడిచియు విడుము

స రి గ మ పా దా ని స రీ స ని దా పా మ గ రి స నీ స రి స ని
ద పా మ ప ద నీ ॥సా॥
జనకజనీ పలవించుచు నా మాశ్రమమునను న్నది తిరిగియేలుకొను
మా ॥రా॥

సీ॥ భళిరమాఁవటిపుణ్యాదంపతులుకష్టములనియున్నాస్వగుర్వాధివశము చేశ
గానిఘప్పణక సంతోషకాలము య్యోనాలుబిడ్డలతో నీవ్రహాయినుంచు

క॥ అనవినిగొబ్బునగుశలవలనుశాఁగిఁడ జేచిఁ ముద్దుల గొనిరాముం
డనుపమసంతోషాంబుధి మునింగిమునితోడ నేగి మోక్షిపుటులనెప్

శారదాభరణము - ఏకతాళగతి

ప॥ స మ గ మ ప ద నీ సా రీ నీ ధ ప మా-రీ స మ గ మ ప ని ద
ని సా రి సా ని ధ ని ॥స॥
అనుపమకరుణాంభోధీ నేనినుగొని- యాడగలనె యునకు-ముద్ధరించితివి॥అ॥

అ॥ స ని ధ పా మ రీ స ని స మ గ మ ప దా ని - స నీరీ స ని రి ని
నా ని ధ ని సా ని ॥స॥
మునివరుండదుర్విధిహతుడనగునన్ను-బున ర్జీవితు జేసెనీ యమృతదృష్టి
మి॥ రి స నీ స ని దా ని ధ ప మ రీ స మ గ మ ప ధ ని దా ప మా
పా ధ నీ సా ని సా
జనులందరు సీతపరమ సాధ్వియనుచు మరలనా పెబల్కింది నన్నేలుకో
ని స రీ స నీ ద ప మ రి స నీ స మా గా మ ప ద నీ దా ప మ
పా ధ ని సా ని ॥సా॥
మునివీంద్రుడు నాతనయులసిపోల్చి కాబోలు నను గ్రాహ్యించి రిదంతయు
నీకృప ॥స॥

గీ. అంతె లక్ష్మణుంతో సీత యరుగుదెంచి
యఖిల పౌరసభాముఖ్యనుంగు సమను
మెరిగివచ్చిన ఋషులు నుతింప గుశల
వులను ముద్దాడు విభుగని తెలచెనిట్లు

గాంగేయభూషణి — రూపకము

ప॥ స ని ధ పా మ గా మ ప మ గ - రి స ని సా రి గా మ దా ప ॥స॥
సుదినమయ్యో నేడు విభుని - సుతుల జోడ జూడగల్గె ॥సు॥
అ॥ మ గ మ ప దా నీ స రీ స - రి నీ ధ ప మ గ రి నా ని ॥స॥
పవపడి యిన్నాళ్ళకా స-ఫలించె జన్మము దరించె
మి॥ ద ప మ గ రీ సా రి గా మ - ప ద నీ స ని దా పా మ గ
ముదముననే గొల్చు వేలు-పులు సత్యముగాపాడిరి
రి స రీ స ని స రి గ మా ప - దా ని స నీ ద ప మా గ రి
కద నాకిక కొరత లేదు - కాంతునిగూడి సుఖించెద ॥సు॥

సీ. అపుడు సీతనుజూచి హాహాపతివ్రతా భూషణమాయని మ్రొక్కువారు
అతిసుకుమారాంగివమ్మ ఘోరాటవినెట్లుంటివంచు శోకించువారు

నీయంతమంచివారికి నిందగల్పించనేటికి యని నిందించినట్టివారు
నీ ధరణియందున్న నీసుతా ప్రతికుడా ... దీవించువారు
ఇట్టి సమ్మోదంబు కలిగినదానికెల్ల కనుగొనుచు ... నింతినాధు
నంతికను జేరి రాముని యంకతలమున నిలిచి యెదుర్వచ్చు సుతులంజూచి నగి
యిట్టులనె॥

చిత్రాంబరి — చతురశ్రగతి

ప॥ దా ప మా గ రి సా ని స రి గ రి_గ మ ప ద నీ గి సని ద ప॥దా॥
అన్నలార మిమ్మంకమున జేర్చిన - యతివ లెవరో తెలిసిరా ॥య॥

అ॥ గా మ గా రి సా ని స రి గ మ ప_ గా ప మ నిపగారిసానిరిసీ దా॥
చెన్నుమీర మీ గన్నతల్లి జగ - ద్విఖ్యాతి జెందినా మప్రాణనాథుం ॥చె॥

చ॥ గా రి గ మా పా మ గా రి సా ని_స రి గ మ ప దా ని దాపద
ని స ని ద॥
ఎన్నక ఘోరతాపవాదమొదవి - యింటనుండక నుద్రోహయుజనములకు
పా ద ప మా గా మా పా ని స సి_రి స గా రి పా మ ద ప మ
గా గ ని ॥దా॥
బన్నగముత్రాపత్రపన్నమిప్పుడు - సప్పటపల్లె బులినించిన ॥య॥

గీ॥ అప్పుడు శ్రీరాముడఖిలజనాళిమెచ్చ
సన్నుతింపగ జానకీ సన్నుదమున
తనదు వామాంకమున జేర్చి తనయులరర
బలికెనిట్లు మేఘగంభీర భాషణముల

తానరూపి — చతురశ్రగతి

ప॥ గా మా ప మ గ మ పా దా నీ స ని_సా గ రి సా ని ద_నీ స సి
దా ప మ ॥గా॥
ప్రాణేశ్వరి మన_పైనిన్నాళ్ళకు_దానసుకూలత_దైవము చూపెం డను॥ప్రా

అ॥ పా మ గా మ గ రి – సా ని ని స రి గ మ – పా ధ నీ స ని ద – గి స ని
ద ప మ గ మ ।నా॥

కానినిందెమునుగల్గినకతమున – నేనుసీసుగ ణ – మెరిగియువిడచితి॥పా॥

చ॥ గా రి స నీ స రి గా మ పా ధ నీ ద – పా మ వా ప సా ని రీ సా రి ని స॥
మానుగవివనలముల్లొచ్చినీదు – మంచిమాకునాడుకన్నచిననటు
నీ స రి గ రీ స నీ ద పా మ గా – మ ప ధాప మ గా రీ స నీ స రీ॥ నా॥
వానగురిపించి నీపతిత్వరిగా – పరీక్షిప్తాను స్పష్టంబుసేయుమా ॥పా॥

గీ అప్పుడు రామాజ్ఞచొప్పున నవనిజాత
నాగొనముగట్టలకొంగున నక్కుచుగట్టి
నిలువబడిన ఫాలమందు జేతులు మెగిడ్చి
స్పష్టముగ సభనుజూచి శపథముపలికె—

మాయావతి.—త్రిపుట

ప॥ గ మ ప ద ని సా నీ నా ప ను – గా రి స ని స రి గ మ పా మా
పరమఋషులారా రాజస – భాసకులగు సుజనులారా॥
ప మ ప దా ని స రీ గ మా గా – మా ప ధ ని రి స ని ధ ప మ గ రీ।గ॥

వరసతీత్వనిరూపణకై నే – బలుకు – శపథముసరిగ వినుడీ ॥ప॥
అ॥ ధ ప మ గా రీ సా ని సా రి – స ని ధ నీ ధ ప మ ప ధ నీ సా
నిరతముశ్రీరామ పాద – సరసిజంబులు మరువనేనిక
రి గ మ పా గా నీ ద ప – మ గ రి సా ని రి సా ని సా రీ
మరియునేరామాజ్ఞదప్పక – ధరణాలోజరియింతుక

చ॥ గ మ ప మ ప ద – సా ని దా ప – దా ని స రీ స ని సరి గా రి
సురుచిరముగ నేసాధ్విసైన – చో నిపుడోక్కగడియలోన
స ని స దా ని ప ద ని నా ని దా – రి ని దా ప మా గ రీ నా ని
స గా మ ।గ॥
గరున్నపీర బ్రతుకుకూ ముగా – కరిపించుగాతబజాన్యాకు వాన ॥బ॥

వ॥ అంతనేకిన నెల్లపిరాదిపింజలవలెం-బూచిన రెల్లుభంగినెంత నైచిన శ్రీరాబ్ధి తరంగ పట్టంబుల బాగున-బాలగువల్లకదంపుల మాడ్కి-ను రగలక్షము కదలికరటంబుల కరణి-బారలు రేగు శ్వేతాభ్రకంబుటచ్చుల పోల్కి రతరంబులుగ హెచ్చుతిగ్గుచు కరము హరిపర్వత శిఖరంబుల చాయ్పున-నెల్ల వేసిన విమ్మాన్నంతంపు మేటి బాజుల పోలపున - నలుదిక్కు లనుండి నిగూఢ ణంబయ్యు నారాయణుతీరున శ్యామలంబుగ కన్పను మింటికి నొప్పు కెగబ్రాధవళ మేఘపుంజంబులు లేబచ్చికబీల తెన్నున-దేనెకట్టుల సొబగున - నీలమితానంబు నీలిచేలసొబగున ననంటిత్తోటల తెరగున - కాటుక బొమనట్టుగాగ్గును దఱచుగ నేకంబై చదలల్లి చీకటులగు సర్వపాపులు తొపంబులు వామనములుంబుగ నీటిగాలి నెగజల్లుచు-జూలు మిరుమిట్లు గొల్పు మెరపుల నెంబడి పిడుగులు చెవుడు వరచు నురుములు తోడనె నేల గదిరితా మొనగబడబడమని మునిలు బెద్దజల్లి జల్లు కటువుదచిన్న-ల నెల్ల-భూధరంబులకు వంకితిగులు చిగుళ్ళచిన తీరుధారలు కట్టి బలుపిడర్గాలుల నొగ్గు మొగినాతాపంబు తిర్నలనట్టు వానపోసి వేసవిం గెలిచి నెల్లచుండు జయపతాక నెన్నున జానకి పాతివ్రత్యమహిమంబు ముల్లోకంబులకుం జెలువు శాసనపత్రిక మాడ్కి-నింద్రధనువలరించిన

సీ. వల్లనునుక నారబ్బినత్తగు చెప్పి శేషయ్యనుజా నజను విశేషణము భంగి నడచికాదిచ్చులకు దేశమైకొంచ నరన బాగనును య్యెళకువులకును అభ్రపత్రపర్ణ మనములట్టు పర్యన్తను కె మ కెమ్మంగాల్ప లేకను య్యె క మర్దనపు యోగంబులం నప్పని మూత్ర నేదమట్టుల తెగప్ప వశి నతాకర్గవావాక్యమున లెగోకరవప్రయోగంబు లేకయుండె బల్లనిబహు హింసపటలు మగ మ బలిహార్యకరణమున లెవాం వెలసె

ద్వి॥ అంతట సీతామహాసాధ్వి కనుగొని
సంతోషమున నెల్లజనములు పొగడ
2 రామామనముతోబాంధ పాత్రిచేత పడకు
నామోదమున నయోధ్యాపురంబునకు

3. నై దేహితనయులై ప్రభుద్రిలని
నాదరంబున బల్కె జనులెల్ల సిల్ల
4. చెలగి మానులకడ సెలవునుబొంది
బలుసభ చాలించి బాంధవకోటి
5. సంతసంబందగ జానకీరాము
లంతనన్యోన్య సౌఖ్యము బొందిరటులు
6. జానకీరాముల సచ్చరిత్రంబు
మానుగ నెందరో మాన్యులు తొల్లి
7. నిరుపమానకవిత్వ నిపుణతతోడ
విరచించి రైసను విపులభవాప్తి
8. దరియించగోరి యిద్దాని జేసితిని
ధరనునారాయణదాసుండ నేను

క. కరుణాకర రాక్షసక్షీకర సీతారాముపాదకంజ మధుకరా
చిరజీవయుచల భావా।గురు నీకృతి నిప్పునై చుకొనునుమా హనుమా.

తోటకము.

సర్వవిద్యానిధీనిత్యవాక్యవరితా । నిర్జితారాతి మేఘుప్రచండానిలా
పూర్వరుద్రాంశసంభూత తేజోమయా।సర్వలోకాత్మజాభావిభాసనా.

రూపవతి — మిశ్రగతి

ప। దా ప మా గ రీ స నీ స ని స రి గా మ-పా మ గా రి సా ని దా
ప దా మా ॥దా॥

ఆంజనేయభంజితాసురసముదాయ-మంగళంబునీకుమంగళంబో॥యా॥

అ. పా న ని సా ని ధా-మ గ రి ని పా రీ ని ॥దా॥
మంజులగానసం-ప్రముదితత్రైలోక్య ॥మ॥

మి॥ ధా ప మ గా రి సా రిస రీ గ - మా ప సా ని ధ నీ స ని దా ప
పింజరవర్ణ భాసుర దేహా - భీతభూత పిశాచసమూహా
సా ని ద నీ స నీ ద నీ ద ప - మా గ దా ప మ గా రీ గ మ ప॥ దా॥
రంజిత సర్వదేవతాచయ - రామనామ జపానందమయ ॥మం॥

—:o—

శ్రీ ఆదిభట్ల నారాయణదాసుగారి హరికథలు

"శిశుర్వేత్తి పశుర్వేత్తి వేత్తి గానరసం ఫణిః" అని సంగీతము విశ్వమోహనజనకమని యార్యులు నిర్వహించియున్నారు భగవంతుడు గానలోలుడు శాస్త్రోక్తమగు మృదుమధుర గానమునందు భగవాను డంతర్యామిత్తుడై లయమగుచున్నాడు. వాని యెట్టయెదుట భగవంతుని గానభక్తిపాశములచే బంధించి తాండవింపజేయ గలిగిన సంగీతమును రచింపగల సామర్థ్య మెట్టికవికి గల్గును అది యందరకును సులభ సాధ్యమా? కల్ల—అట్టి సమర్థతావిశేషము పూర్వజన్మ సంస్కారము ననే కవికి లభ్యమగును. మన ఆంధ్రదేశమునందట్టి యపూర్వశక్తి సమన్వితు డొక్కడుమాత్రమేకలడు. విజయనగర సంగీత కళాశాల ప్రిన్సిపలును అష్టభాషాప్రవీణుడును అష్టభాషాకవియు — వీణ మృదంగము, లయయందు, గాత్రగానమునందు సర్వసమర్థతగల్గిన విజయ నగరవాస్తవ్యులగు సువర్ణ ఘంటాకంకణ హస్తులగు శ్రీమదజ్జాడాదిభట్ల నారాయణదాసుగారు — వీరకవితాధారభగవంతుని హృదయమును ద్రవింపజేయుగల మృదుపదలాలిత్యముగల మకరంద ధారా సమానమై యుండును. ఆంధ్రభాషయం దుత్కృష్టసమర్థత గలిగినవారు. ఇట్టికవి వ్రాసిన భగత్సంకీర్తనములయందు భగవంతుడు లయాభూతుడగు ననుట కాశ్చర్యమేమి? ఇంతవరకును ఆంధ్రభాషయం దిట్టి హరికథలు పుట్టియుండ లేదు. ఈ గ్రంధములు లభింపక చిరకాలమునుండియు పాఠకులు శ్రమపడియుండుటచేత వారి శ్రమలను వాపదలచి, గ్రంధ కర్తగారికి 1900 రూప్యములను బహుమానముగ నొసంగి సర్వహక్కులను గైకొని వారి ఛాయాపటముతో కూడ ముద్రించియున్నాము. ఇవి యెనిమిదియు గలసిన క్యాలికో బైండు. [వెల రు 6—0—0

1 జానకీశపధము	1-0-0	5 అంబరీషచరిత్రము	0-8-0
రుక్మిణీ కళ్యాణము	0-12-0	6 భీష్మచరిత్రము	0-8-0
3 మార్కండేయచరిత్ర	0-12-0	7 గజేంద్రమోక్షము	0-8-0
4 హరిశ్చంద్రోపాఖ్యానం	0-12-0	8 ప్రహ్లాద చరిత్రము	0-8-0

వలయువారు:—సరస్వతీ బుక్ డిపో, విజయవాడ.